

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำนิยามเรื่องเพศของนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สงขลา และยะลา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

เรื่องคำนิยาม

“คำนิยาม” นับเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อการศึกษาวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ การศึกษา หรือจิตแพทย์ (สุนทรีย์ โคมิน, 2522) เนื่องจากคำนิยามมีบทบาทอย่างยิ่งในการกำหนดแบบฉบับบุคลิภาพหรือลักษณะของการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม การศึกษาเรื่องคำนิยามในสังคมใดก็ตาม ไม่เพียงแต่จะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคล และพฤติกรรมของสังคมได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผลตามหลักทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังช่วยให้สามารถคาดหมายพฤติกรรมของบุคคลและของสังคมได้อีกด้วย ทั้งนี้ก็เพราะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกหรือมีปฏิกิริยาได้ตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ล้วนมาจากการให้คุณค่าต่อสิ่งนั้น ๆ ของเขาทั้งสิ้น

ต่อไปนี้เป็นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องคำนิยามที่น่าสนใจศึกษาอันได้แก่ เรื่องความหมายของคำนิยาม การเกิดหรือพัฒนาการของคำนิยาม ลักษณะของคำนิยาม ประเภทของคำนิยาม องค์ประกอบและหน้าที่ของคำนิยาม และการวัดคำนิยาม

1. ความหมายของคำนิยาม

ผู้รู้ในสาขาวิชาต่างๆ ได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของคำนิยามไว้หลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งจะได้อธิบายมานำเสนอดังต่อไปนี้

1.1 ดี ดับบลิว ฮาร์ดิง (D.W Harding, 1953) ให้ความหมายของคำนิยามไว้ว่า คำนิยาม หมายถึง ความต้องการและความชอบ-ไม่ชอบ ที่มีการพัฒนาเป็นระบบและมีระดับ

แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล เราสามารถถือว่าความชอบก็คือความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ของแต่ละบุคคล ค่านิยมสามารถแสดงออกมาโดยความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.2 โรคิช (Milton Rokeach, 1968) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยม คือ ความเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะถาวรเป็นแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายของชีวิตในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบในการยึดถือปฏิบัติตามมากกว่าแนวทางหรือเป้าหมายอย่างอื่น ๆ

1.3 ฮาร์โรลด์ คริสเตนเซน (Harold Cristensen, 1969) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมเป็นมาตรฐาน (standard) ของความนิยมชมชอบ เป็นเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งของ ความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าค่านิยมเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ

1.4 จูเลียส กูลด์ และวิลเลียม แอล โคลด์ (Julius Gould and William L. Kold, 1969) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ในพจนานุกรมสังคมศาสตร์ (Dictionary of Social Science) ว่า ค่านิยม หมายถึง มาตรฐานด้านวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับ โดยแสดงออกในด้านเจตคติ ความพึงพอใจและความต้องการเรื่องต่าง ๆ คือจริยธรรม สุนทรีย และอื่น ๆ ซึ่งผ่านการเปรียบเทียบและประเมินค่าแล้ว

1.5 คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter .V. Good, 1973) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยม เป็นความนิยมชมชอบ (preferences) เป็นการให้คุณค่า (valuing) และเป็นการตัดสินใจ (decision-making) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการพิจารณาจากคุณลักษณะของสิ่งนั้นในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา จริยศาสตร์ ความรู้หรือวิชาการ ศาสนาและสุนทรียภาพ เมื่อบุคคลพิจารณาประเมินค่าหรือตัดสินใจเรื่องหรือสิ่งนั้นๆ แล้วก็จะยึดเอาคุณลักษณะนั้น ๆ ต่อไป

1.6 ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมทางสังคม หมายถึง สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คุณปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็น เป็นสิ่งที่มีคนถือว่าเป็นสิ่งที่บังคับ ต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่องและมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปความประพฤติที่บุคคลจะยึดถือเป็นแบบฉบับสำหรับคนในสังคม

1.7 ก่อ สวัสดิพานิช (2519) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรมและสิ่งอื่นที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับมาปฏิบัติตามและวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักจะเปลี่ยนไปตามกาลสมัยและความคิดเห็นของคนในสังคม

1.8 พันธ์ หันนาคินทร์ (2523) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง การยอมรับนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มมีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่ง

อาจเป็นวัตถุ ความคิด อุดมคติ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และสุนทรียภาพ ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินค่าจากทรรศณะต่าง ๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

1.9 อานนท์ อาภาภิรมย์ (2522 อ้างถึงใน วาฑิต อุทามาตย์, 2536) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมเป็นเรื่องของความคิดในสิ่งที่ควรจะเป็น และเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ปรารถนาหรือเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงความปรารถนาดังกล่าว เพราะฉะนั้น ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าควรจะต้องการสิ่งใดหรือควรจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

1.10 พัทยา สายหู (2527) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมในทางสังคมวิทยา หมายถึง สิ่งที่นิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.11 สาโรช บัวศรี (2527) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางอย่างที่เราเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคม หรือตัวเราเอง

1.12 เทียนแห ประจันปัจจนิก และอ้อมเดือน สดมณี (2529) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมเป็นแนวทางหรือแนวคิด เพื่อให้บุคคลได้เลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจในการเลือกกระทำ

จากคำจำกัดความของค่านิยมที่ผู้รู้ต่าง ๆ ได้กล่าววานั้น สรุปได้ว่า ค่านิยม เป็นความนิยมชมชอบ ความพึงพอใจ หรือความปรารถนาที่บุคคลหรือสังคมมีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยพิจารณาเห็นว่ามีคุณค่าหรือสามารถตอบสนองความพึงพอใจ และความต้องการของตนได้ อีกทั้งยังเห็นดีเห็นชอบที่จะนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

2. การเกิดหรือพัฒนาการของค่านิยม

ค่านิยมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู (socialization) และประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคมเป็นแก่นสำคัญ เรื่องนี้จะปรากฏชัดเจนและสังเกตเห็นได้ กล่าวคือ บิดา – มารดา, ครู – อาจารย์ หรือจะเรียกว่า สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาได้ให้รางวัลแก่ บุตร – ธิดา หรือศิษย์ที่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมที่ตนพอใจหรือต้องการ แต่จะลงโทษหรือตำหนิ บุตร – ธิดา หรือศิษย์ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ตนพอใจหรือต้องการ เด็กโดยเฉพาะเด็กเล็กจะได้รับการปลูกฝังค่านิยมบางอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นและมีประสบการณ์ทางสังคมมากขึ้นจากสถาบันทางการศึกษา กิจกรรมทางศาสนา เพื่อน อาชีพ หรือการทำงาน รวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ เขาจะพิจารณาและตระหนักว่าค่านิยมบางอย่างของเขาแตกต่างไปจากที่

บิดา – มารดา ครู – อาจารย์เคยอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังในสมัยเป็นเด็ก เมื่อเป็นเช่นนั้น เขาก็อาจจะทิ้งค่านิยมบางอย่างที่เคยได้รับการปลูกฝังมาจากแหล่งต่าง ๆ แล้วรับเอาค่านิยมที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ ความนิยมชมชอบ หรือบุคลิกภาพที่แท้จริงของตน ทั้งนี้ ต้องเป็นค่านิยมที่อยู่ภายใต้บรรทัดฐานของสังคม จนเขาสามารถยึดเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐานการดำเนินชีวิตของตนต่อไป (Richard A. Kalish, 1967)

2.1 การพัฒนาหรือการเกิดขึ้นของค่านิยม ตามแนวคิดของเบนจามิน เอส บลูม (1964) ซึ่งถูกบรรยายไว้เป็นขั้นตอนชัดเจนว่า เมื่อคนได้รับสิ่งเร้าหรือประสบการณ์แล้วจะเกิดความรู้ ความตระหนัก การรับรู้และความสำนึกว่าสิ่งใดควรรับและสิ่งใดไม่ควรรับ ภาวะหรือเงื่อนไขเช่นนี้จึงเป็นตัวกำหนดการแสดงออกหรือการโต้ตอบสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ในทิศทางที่ชอบ - ไม่ชอบ, พอใจ - ไม่พอใจ, เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย ภายหลังจากนี้ จึงพัฒนาความนิยมชมชอบ หรือการประเมินค่า (evaluation) ในสิ่งที่ประเมินหรือเห็นว่าพอใจ ชอบใจ หรือดี ประการต่อมาจึงมีการจัดลำดับความนิยมชมชอบหรือความพึงใจให้เป็นระบบจนกลายเป็น เอกลักษณ์ของตน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการตัดสินใจปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ขั้นที่ 1 การรับรู้ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้

- (1) ความตระหนัก
- (2) ความพอใจที่จะรับรู้
- (3) การเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนพอใจ

2.1.2 ขั้นที่ 2 การแสดงปฏิกิริยาสนองตอบ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้

- (1) การยินยอมในการสนองตอบ
- (2) ความต้องการที่จะสนองตอบ
- (3) ความพึงพอใจในการสนองตอบ

2.1.3 ขั้นที่ 3 การสร้างค่านิยม ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้

- (1) การยอมรับค่านิยมบางอย่าง
- (2) การแสดงความชอบค่านิยมบางอย่าง
- (3) การแสดงความผูกพัน

2.1.4 ขั้นที่ 4 การจัดระบบค่านิยม ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้

- (1) การแสดงแนวความคิดตามค่านิยมที่ตนผูกพัน
- (2) การจัดระบบค่านิยม

2.1.5 ขั้นที่ 5 การแสดงเอกลักษณ์ตามค่านิยม ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรม

ดังนี้

- (1) การตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์
- (2) การแสดงพฤติกรรมตามเอกลักษณ์ของตน

จากแนวคิดเรื่องการเกิดขึ้นหรือพัฒนาการของค่านิยมตามที่กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ค่านิยมเป็นพฤติกรรมที่มีแหล่งปลูกฝังหรือส่งเสริมจนกลายเป็นความพึงพอใจ ความนิยมชมชอบหรือมาตรฐานการตัดสินใจมากมายหลายแหล่ง โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ศาสนา การศึกษา รวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของค่านิยมนั้น มีแบบแผนที่เป็นลำดับก่อนหลัง คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยมและการแสดงเอกลักษณ์ตามค่านิยมที่ตนยึดถือ

3. ลักษณะของค่านิยม

สิ่งที่ถูกจัดเป็นค่านิยมของคนเรานั้น มิลตัน โรคิช (1973 อ้างถึงใน วาทีต อุตธามาศย์, 2524) กล่าวว่าจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 คุณลักษณะพื้นฐานของค่านิยม มี 5 ประการดังนี้

3.1.1 เป็นสิ่งที่สามารถนับได้ แม้เราจะทราบว่าพฤติกรรมของคนเรามากมาย แต่พฤติกรรมที่ถาวร และที่คนส่วนใหญ่ยอมรับปฏิบัติตามนั้น สามารถจะนับได้ อนึ่ง ขอบเขตพฤติกรรมของคนเราที่ถือว่ามีผลต่อความพึงพอใจทางสังคม เศรษฐกิจ หรือทางจิตวิทยาก็สามารถนับได้ ดังนั้นค่านิยมในฐานะที่เป็นแบบแผนพฤติกรรมจึงสามารถนับได้เช่นกัน

3.1.2 เป็นสิ่งที่สามารถแสดงความแตกต่างออกมาเป็นระดับได้ (degree) กล่าวคือ พฤติกรรมแต่ละอย่างที่คนเราแสดงออกต่อบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น จะมีระดับมากหรือน้อยแตกต่างกันไป เช่น คนเราจะให้คุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบมากกว่า เห็นด้วยมากกว่า ชอบน้อยกว่า หรือเห็นด้วยน้อยกว่า เป็นต้น

3.1.3 เป็นสิ่งที่สามารถนำมาจัดเป็นระบบค่านิยมได้ (value system) ค่านิยมนั้นเกิดจากความเชื่อหรือความรู้สึกเกี่ยวกับวิถีชีวิต หรือเป้าหมายชีวิตที่เห็นว่าดี หรือชอบ หรือสมควรจะยึดถือเป็นมาตรฐานการดำรงชีวิตได้ และถ้ารวมความเชื่อ หรือความรู้สึกต่าง ๆ เข้าด้วยกันก็ถือว่าเป็นระบบของค่านิยมได้

3.1.4 เป็นสิ่งหรือตัวการที่บ่งถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนบุคลิกภาพของสมาชิกในแต่ละสังคม กล่าวคือ วัฒนธรรมต่าง ๆ ก็คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี สถาบันต่าง ๆ ก็คือ ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาค่านิยมของคนเรา ดังนั้นถ้าสมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีพฤติกรรมเช่นใด ก็สามารถบอกได้ว่าวัฒนธรรมสถาบันต่าง ๆ ของสังคม และบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมเป็นอย่างไรได้ด้วย เช่น คนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยมในด้านความนอบน้อมต่อผู้ใหญ่หรือผู้มีพระคุณ เนื่องจากความเชื่อที่ว่า การแสดงความนอบน้อมเป็นกิริยาที่น่ารักและน่ายกย่อง เป็นต้น

3.1.5 เป็นสิ่งที่คนเราจะแสดงออกทางเจตคติและพฤติกรรม ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมเป็นเรื่องของความนิยมชมชอบ ความต้องการ หรือความพึงใจที่มีอยู่ภายในบุคลิกภาพของแต่ละคน ดังนั้นการที่คนเรามีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งนั้น ๆ ตามความนิยมชมชอบของตน ก็ถือว่าคนเรานั้นได้แสดงค่านิยมของตนออกมา

3.2 คุณลักษณะค่านิยมที่แท้จริง แรทล์, ฮาร์มัน และไซมอน (Rats , Harmin and Simon, 1966) ได้ให้เกณฑ์ไว้พิจารณาดังนี้

3.2.1 ค่านิยมจะต้องเป็นสิ่งที่เกิดจากการเลือกโดยเสรี ไม่ใช่เกิดจากการถูกบีบบังคับ ถ้ามีการถูกบีบบังคับให้เลือก ถือว่าไม่ใช่ค่านิยม

3.2.2 ค่านิยมจะต้องเป็นการเลือกจากสิ่งที่ให้เลือกหลาย ๆ อย่าง ถ้าไม่มีให้เลือกหรือมีตัวเลือกเพียงตัวเดียวและเป็นสิ่งจำเป็นต้องเลือก ก็ไม่ถือว่าเป็นค่านิยม

3.2.3 ค่านิยมที่เลือกมานั้น เป็นสิ่งที่บุคคลได้มีการพิจารณาไตร่ตรอง ถึงข้อดี ข้อเสีย อย่างรอบคอบแล้ว

3.2.4 ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือบูชา เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ควรแก่การเทิดทูนรักษาไว้

3.2.5 ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลภาคภูมิใจ ขอมรับและเต็มใจ ต้องการที่จะแสดงออก กล่าวถึง และสนับสนุนอย่างเปิดเผย

3.2.6 จะต้องเป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติตามที่ตนได้เลือกไว้ เพราะสิ่งที่เราเรียกว่าค่านิยมนั้นจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

3.2.7 จะต้องเป็นสิ่งที่บุคคลกระทำอยู่เป็นประจำเป็นกิจวัตร สิ่งที่ทำเพียงครั้งเดียวก็เลิกกระทำ ก็ไม่เรียกว่าค่านิยม

3.3 คุณลักษณะอื่น ๆ ของค่านิยม มีคุณลักษณะ หลายอย่างที่คล้ายกับค่านิยม แต่ไม่ใช่ค่านิยม และสามารถก่อให้เกิดค่านิยมในภายหลังได้ ซึ่งจะขอหยิบยกตัวอย่างคุณลักษณะเหล่านั้นดังต่อไปนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2529)

3.3.1 จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และวุฒิภาวะของบุคคล

3.3.2 เป็นผลรวมของความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผลรวมของความเชื่อจะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เจตคติจึงเป็นสิ่งที่บ่งถึงสภาพจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติเมื่อมีองค์ประกอบอื่น ๆ หลายอย่างร่วมด้วย

3.3.3 เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกมาในลักษณะแตกต่างกันหลายชนิด เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ ยินดี เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ บุคคล สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี การเลี้ยงดู เป็นต้น

3.3.4 ความเชื่อ เป็นส่วนประกอบที่มีอยู่ในตัวบุคคล มีลักษณะเป็นการอธิบายแบบประเมินค่าหรือสนับสนุน แต่ละลักษณะจะเป็นส่วนช่วยกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งถ้าได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสม

3.3.5 พฤติกรรมการปฏิบัติ การปฏิบัติทุกอย่างของบุคคลไม่ได้แสดงว่า บุคคลนั้นมีค่านิยมตามการปฏิบัติหรือการแสดงออกนั้น ๆ เสมอไป คนมีพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากถูกบังคับหรือจำใจก็ได้ หรือทำเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

คุณลักษณะต่าง ๆ ที่คล้ายค่านิยมดังกล่าวข้างต้น บางคุณลักษณะจะช่วยสร้างค่านิยมของบุคคลให้เด่นชัดยิ่งขึ้น และบางลักษณะถ้าเหมาะสมถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของลักษณะค่านิยมที่แท้จริง ก็สามารถจัดเป็นค่านิยมได้

จากแนวคิดเรื่องลักษณะของค่านิยมตามที่กล่าวไปแล้วนั้น พอสรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดที่ค่อนข้างถาวรของบุคคลซึ่งมีลักษณะพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ นับได้ จำแนกระดับได้ จัดเป็นระบบได้ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางสังคมได้ และแสดงออกทางพฤติกรรมได้ สำหรับลักษณะเด่นที่สุดของค่านิยมก็คือ เป็นสิ่งที่เกิดจากการ

วิเคราะห์เลือกสรรอย่างคิของคนที่สังคมแล้วว่ สิ่งนั้นมีคุณค่า น่านิยม ควรแก่การยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติทางสังคม และอาจเปลี่ยนแปลงตัวความเชื่อหรือความรู้สึกนึกคิด เมื่อมีสิ่งใหม่ทีเห็นว่ามีคุณค่ากว่าของเดิมเข้ามา

อีกสิ่งหนึ่งที่พึงระวังก็คือ อย่านำคุณลักษณะของค่านิยมไปปะปนกับคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น เจตคติ ความรู้สึก ความเชื่อ เพราะคุณลักษณะของค่านิยมมีรากฐานทางจิตใจที่มั่นคงกว่าคุณลักษณะอื่นๆ เหล่านี้

4. ประเภทของค่านิยม

มีผู้รู้หลายท่านทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยได้จำแนกค่านิยมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามแนวคิดที่แตกต่างกันไปซึ่งจะขอนำแนวคิดของบางท่านมากล่าวถึงดังต่อไปนี้

4.1 เอ็ดเวิร์ด สปรังเกอร์ (Edward Spranger , 1928 อ้างถึงในทัศนีย์ ประธาน และคนอื่น ๆ, 2539) นักจิตวิทยาสังคมชาวเยอรมันได้เสนอแนวคิดว่ คนเรามีค่านิยมพื้นฐานอยู่ 6 ประการ โดยทีแต่ละคนอาจจะมีอยู่หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งในค่านิยม 6 ประเภทต่อไปนี้

4.1.1 ค่านิยมทางวิชาการ (theoretical value) เป็นค่านิยมทีสร้างแรงจูงใจให้บุคคลศึกษาหาความรู้ เป็นการจักระบบในด้านความรู้ ความจริง

4.1.2 ค่านิยมทางเศรษฐกิจ (economic value) เป็นค่านิยมทีเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตนในการจับจ่ายใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า เป็นค่านิยมทีจะกระตุ้นให้บุคคลไปสู่ความมั่งคั่ง

4.1.3 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (aesthetic value) เป็นค่านิยมทีช่วยให้บุคคลพึงพอใจในประสบการณ์อันเกิดจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ เป็นค่านิยมทีจะเกี่ยวข้องกับความงาม ความไพเราะ

4.1.4 ค่านิยมทางสังคม (social value) เป็นค่านิยมทีเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ค่านิยมนี้เป็แรงจูงใจให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเข้าร่วมในสังคม

4.1.5 ค่านิยมทางการเมือง (political value) เป็นค่านิยมทีเกี่ยวกับการอำนาจทางการเมือง การปกครอง ค่านิยมทีจะผลักดันให้บุคคลแสวงหาอำนาจทางการเมือง การปกครอง

4.1.6 ค่านิยมทางศาสนา (religious value) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคล แสดงความปรารถนาที่จะนับถือศาสนา และยึดถือคำสั่งสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด

4.2 ฟินิกซ์ (Phinix , 1958 อ้างถึงในประพิมพ์พร อินพาพรหม, 2543) ได้แบ่ง ค่านิยมออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

4.2.1 ค่านิยมทางวัตถุ (material values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ของ มนุษย์อัน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

4.2.2 ค่านิยมทางสังคม เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความรักความเข้าใจ ความ ผูกพันและความต้องการทางอารมณ์ของบุคคล

4.2.3 ค่านิยมทางความจริง (truth values) เป็นค่านิยมที่มีความสำคัญมาก สำหรับผู้ต้องการแสวงหาความรู้ นักปราชญ์และนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องการค้นคว้าหากฎแห่ง ธรรมชาติ

4.2.4 ค่านิยมทางจริยธรรม (moral values) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความ รับผิดชอบชั่วดี ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

4.2.5 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ เป็นความซาบซึ้งในความงามของสิ่งต่าง ๆ

4.2.6 ค่านิยมทางศาสนา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความปรารถนาความสมบูรณ์ ของชีวิต รวมทั้งความศรัทธาและการนับถือบูชาในศาสนาด้วย

4.3 มิลตัน โรคิช (1973 อ้างถึงในวาทีต อุดอามาตย์, 2525; ทศนีย์ ประธานและ คนอื่น ๆ, 2539) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.3.1 ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (instrument values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับวิถีทางที่ คนเราจะยึดถือปฏิบัติภายใต้ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ค่านิยมประเภทนี้ แบ่งได้เป็น

(1) ค่านิยมที่เน้นส่วนความสามารถ (competence values) เป็น ค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ความสามารถของตนเอง หากละเมิดค่านิยมประเภทนี้ ก็จะทำให้เกิด ความรู้สึกอับอายที่ตนขาดความสามารถส่วนตัว เช่น การประพฤติดนอย่างมีเหตุผล การกล้า แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เป็นต้น ทั้งนี้ไม่ได้มีความรู้สึทางด้านศีลธรรมหรือจริยธรรม เกิดขึ้นภายในจิตใจ

(2) ค่านิยมที่เน้นส่วนจริยธรรม เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ส่วนรวม หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากละเมิดค่านิยมประเภทนี้ก็จะรู้สึกสำนึกผิด เกิดความ

ไม่สบายใจอันเนื่องมาจากมโนกรรมภายในจิตใจ เช่น ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ เป็นต้น

4.3.2 ค่านิยมจุลหมายปลายทาง (terminal values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายที่คนเรามุ่งหวังจะได้รับตลอดการดำเนินชีวิต ค่านิยมประเภทนี้แบ่งได้เป็น

(1) ค่านิยมที่เน้นตนเอง (personal values) เป็นค่านิยมที่บุคคล ตั้งเป้าหมายให้กับตนเองหรือมีจุลรวมอยู่ที่ตนเอง เช่น ความสงบสุขทางใจ การอยู่ดีกินดี การมี ชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นต้น

(2) ค่านิยมที่เน้นสังคม เป็นค่านิยมที่บุคคลตั้งเป้าหมายให้กับสังคม หรือมีจุลรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เช่น การมีสันติสุขในโลก การ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น

4.4 อุดลย์ วิเชียรเจริญ (อ้างถึงในสร้อยวลัย สุขดา, 2543) ได้กล่าวว่า ค่านิยม มีอยู่ 2 ประเภท คือ

4.4.1 ค่านิยมหลัก เป็นค่านิยมที่มีลักษณะเฉพาะของสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มีการวางรากลึกยากที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

4.4.2 ค่านิยมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของ ค่านิยมที่ไม่คงที่

4.5 เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2536 อ้างถึงในสร้อยวลัย สุขดา, 2543) ได้แบ่งค่านิยม เป็น 2 ประเภท คือ

4.5.1 ค่านิยมทางลบ เป็นค่านิยมในส่วนที่ไม่ดี นำมาแต่ความเสื่อมเสียและความเสียหาย เช่น การบูชาเงินเป็นพระเจ้า การชอบความหรูหราฟุ่มเฟือย การทำบุญเอาหน้า การชอบแสวงหาอำนาจ เป็นต้น

4.5.2 ค่านิยมทางบวก เป็นค่านิยมในส่วนที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม ทำให้สังคมดีขึ้น เช่น ความกล้าหาญ ความเสียสละ ความรักชาติ ความมีเมตตา ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง เป็นต้น

จากแนวคิดเรื่องประเภทของค่านิยมตามที่กล่าวไปแล้วนั้น พอจะสรุปได้ว่า เราไม่สามารถกำหนดประเภทของค่านิยมแบบตายตัวเป็นสากลได้ เนื่องจากผู้รู้แต่ละท่านต่างกำหนดประเภทของค่านิยมขึ้นมาตามทัศนะหรือวิจรรณญาณของตนเอง จึงยากจะตรงกันได้อย่างไรก็ตาม ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ไม่ว่าเราจะแบ่งประเภทของค่านิยมออกในรูปลักษณะใดก็ตาม ก็ไม่สามารถหนีค่านิยม 2 ประเภทนี้ไปได้ คือ

1. ค่านิยมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นค่านิยมที่มีความสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ
2. ค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นค่านิยมที่ไม่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ

5. องค์ประกอบและหน้าที่ของค่านิยม

ในเรื่อง องค์ประกอบและหน้าที่ของค่านิยม มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

5.1 องค์ประกอบของค่านิยม มิลตัน โรคิช (1968) ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 อย่างคือ

5.1.1 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความรู้ (cognitive) หมายความว่า การที่บุคคลจะเลือกปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เขาย่อมมีความรู้ในพฤติกรรมนั้น ๆ หรือมีความรู้ว่าเป็นเป้าหมายที่ถูกต้องของชีวิตที่ตนเลือกนั้นเป็นเช่นใด

5.1.2 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความรู้สึกทางจิตใจ (affective) หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกถึงความรู้สึกทางจิตใจที่เป็นความชอบ – ไม่ชอบ เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย ดี – ไม่ดี ฯลฯ

5.1.3 ค่านิยมมีลักษณะเป็นพฤติกรรม กล่าวคือ ค่านิยมของคนเราจะถูกฝังลึกอยู่ในความรู้สึก (feeling) ความคิด (opinion) หรือความเชื่อ (belief) และเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของคนเรา ดังนั้น เมื่อคนถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะแสดงพฤติกรรมตามแนวทางหรือทิศทางค่านิยมของตนเอง

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า ค่านิยมประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้ ความรู้สึกทางจิตใจ และเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา ทั้ง 3 ส่วนนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจนปรากฏออกมาเป็น พฤติกรรมที่มองเห็นได้

5.2 หน้าที่ของค่านิยม โจเซฟ เอช. ฟิธเทอร์ (Joseph H. Fether, 1971 อ้างถึงใน วาทิต อุดตามาตย์, 2536) กล่าวไว้ว่า ค่านิยมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.2.1 เป็นแนวทางที่ใช้ตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่คนเราเกี่ยวข้องด้วยในชุมชนหรือสังคม นอกจากนี้ ค่านิยมยังช่วยให้แต่ละคนรู้ว่าตนอยู่ในสภาพเช่นไรในสายตาของคนอื่น

5.2.2 เป็นเครื่องบ่งถึงความสนใจหรือความพึงใจต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะในสังคมที่ยึดถือวัตถุเป็นสิ่งสำคัญ คือ จะชี้ว่าคนหรือสังคมนั้น ๆ สนใจหรือพึงใจสิ่งใดและปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ๆ อย่างไร

5.2.3 เป็นแบบแผนทางพฤติกรรมซึ่งจะเห็นได้จากความรู้สึกนึกคิดและการปฏิบัติ

5.2.4 เป็นเครื่องชี้แนะให้บุคคลเลือกและแสดงพฤติกรรมที่ตนพอใจ

5.2.5 เป็นเครื่องควบคุมสังคมและจัดวางความกดดันในสังคม ทั้งนี้ค่านิยมมีอิทธิพลให้คนเราปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมให้ปฏิบัติสิ่งที่ควรปฏิบัติ และส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกละอายใจในสิ่งผิดงาม ขณะเดียวกัน ค่านิยมจะเป็นเครื่องคอยจัดวางพฤติกรรมที่จะสร้างความกดดันในสังคม ซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยให้หมดสิ้นไป

5.2.6 เป็นแนวทางที่แสดงถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (solidarity) ของกลุ่มชนหรือสังคม กล่าวคือ ค่านิยมจะเป็นตัวเชื่อมโยงให้สมาชิกในสังคมเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่จะร่วมมือกันปฏิบัติในสังคมของตนได้เป็นอย่างดี

จากข้อความข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า ค่านิยมทำหน้าที่เป็นเครื่องช่วยในการเลือกปฏิบัติที่จะตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ หลังจากได้ประเมินหรือเปรียบเทียบคุณค่าหรือผลดีและผลเสียแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองและสังคมดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า

6. แนวความคิดการวัดหรือการประเมินค่า

การวัดหรือการประเมินค่า (measurement and evaluation of value) ค่านิยมเป็นพฤติกรรมด้านจิตใจที่แสดงออกขณะปฏิบัติหรือแสดงการกระทำ ด้วยเหตุนี้ ค่านิยมจึงเป็นเรื่องที่สามารถถูกวัดหรือประเมินหรือทดสอบได้ ซึ่งในเรื่องการวัดค่าค่านิยมนี้ มีนักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา รวมถึงนักพฤติกรรมศาสตร์ต่าง ๆ แสดงแนวความคิดที่จะนำมาอ้างอิงต่อไปนี้

6.1 เฟรด เอ็น เคอริงเยอร์ (Fred N. Kerlinger, 1973) กล่าวว่า ค่านิยมจะวัดได้จากพฤติกรรม เจตคติหรือความคิดเห็นของคนเรา เพราะค่านิยมเป็นการแสดงออกซึ่งความนิยมชมชอบของบุคคลต่อบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการประเมินค่าหรือให้คุณค่าภายใต้บรรทัดฐานของสังคม อนึ่ง ค่านิยมของคนเราจะแสดงออกในทิศทางดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

6.2 จัม นันแนลลี (Jum Nunnally, 1967) กล่าวว่า การศึกษาหรือการวัดค่านิยม คล้ายกับการวัดความสนใจ (interest) หรือเจตคติ (attitude) เพราะค่านิยม ความสนใจและเจตคติมีลักษณะใกล้เคียงกันถึงแม้จะไม่ใช่วัตถุเดียวกันก็ตาม แม้เครื่องมือ (instrument) ที่ใช้วัดความสนใจหรือเจตคติก็สามารถนำมาใช้ในการวัดค่านิยมได้ โดยเฉพาะมาตราประเมินค่า (rating scale)

6.3 โรบิน เอ็ม และ วิลเลียม เจ.อาร์ (Robin M. and William Jr., 1964) กล่าวว่า วัที่การที่จะทราบว่คนแต่ละคนหรือสังคมมีค่านิยมอะไร สามารถวัดได้จากพฤติกรรม 4 อย่าง คือ

6.3.1 การเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคม นั้นว่า ชอบเลือกทำอะไร ชื้ออะไร ทำงานอะไร คบเพื่อนบ้านเช่นใด เลือกโรงเรียนประเภทไหน และชอบซื้อของใช้เช่นใด

6.3.2 ความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม โดยสังเกตว่าคนใน สังคมนั้น ๆ สนใจเรื่องอะไรเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว การงานและสังคม ตลอดเรื่องชีวิตส่วนตัว ของแต่ละบุคคล

6.3.3 ความคิดเห็นของบุคคลในแต่ละสังคมที่แสดงออกในด้านการเขียน การแสดงความคิดเห็นที่บ่งชี้ถึงอุดมการณ์ หลักการตามค่านิยมของผู้เขียนหรือผู้แสดงความคิด ออกมาให้ทราบเสมอ

6.3.4 การสนทนาของบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป ตลอดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ประจำวัน

6.4 ไพทอร์รี่ เครือแก้ว (2513) กล่าวว่า วัที่การที่จะทราบว่บุคคลนั้นมีค่านิยม อะไร เราก็พอจะสังเกตหรือดูได้อย่างคร่าว ๆ จากพฤติกรรมต่าง ๆ หลายอย่าง คือ

6.4.1 ดูจากสิ่งทีบุคคลได้เลือกในชีวิตประจำวันของเขาว่าคนนั้นคนนี้ได้ เลือกทำอะไร ชื้ออะไร เป็นต้น ซึ่งพอทีจะเป็นช่องทางต่งให้เราเข้าใจถึงค่านิยมของคนนั้น ๆ ได้

6.4.2 ดูจากทิศทางแห่งความสนใจของบุคคล คนเราแต่ละคนจะมีทิศทาง ของความสนใจพอทีจะสังเกตได้

6.4.3 ดูได้จากคำพูดทีแสดงออกโดยทั่ว ๆ ไป คนเรามักจะแสดงค่านิยม ของตนเองออกมาทางคำพูดเสมอ เช่น พูดว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี ความประพฤติอย่างนั้น น่าเกลียด อย่างนั้นน่าชมเชย เป็นต้น

6.4.4 ดูได้จากคำพูดที่ใช้ในการสนทนา เราจะสังเกตเห็นเสมอ ๆ ในวงการสนทนาทั่ว ๆ ไปว่าคำพูดหรือความคิดเห็นบางสิ่งบางอย่างจะทำให้ทราบค่านิยมของคนนั้น ๆ ว่ามีอะไรบ้าง

6.4.5 ดูได้จากการคิดการเขียนของบุคคลซึ่งมักจะแสดงออกถึง หลักการอุดมการณ์ ความคิด ความเห็นและรสนิยมของตนเองออกมาเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจค่านิยมของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

จากข้อความที่นำมาอ้างอิงดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า การวัดหรือการประเมินค่านิยมของบุคคลหรือสังคม สามารถจะวัดได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพฤติกรรมภายนอกและภายใน โดยเฉพาะความคิดเห็น ความนิยมชมชอบ ความสนใจ เจตคติ หรืออุดมการณ์ ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะแสดงให้เห็นในกิจกรรมเกี่ยวกับการงาน อาชีพ การศึกษาและสุขภาพ

7. เครื่องมือวัดค่านิยม

เครื่องมือที่ใช้วัดค่านิยมก็คล้ายคลึงกับเครื่องมือที่ใช้วัดความสนใจหรือเจตคติ (Jum Nunnally, 1967) ซึ่งมีประเภทที่สำคัญ ๆ คือ การสังเกต การสัมภาษณ์และการรายงานหรือตอบด้วยตนเอง ซึ่งแต่ละประเภทมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ (วาทีศ อุตุอามาตย์, 2536)

7.1 การสังเกต (observation) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ศึกษาค่านิยมที่ง่ายและประหยัดและถือว่าเป็นวิธีการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของคนเราได้ดี การสังเกตนี้อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกตร่วม (global observation) คือ ผู้วิจัยเข้าไปอยู่ร่วมกับประชากรที่จะวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่ต้องการอย่างละเอียด และการสังเกตพฤติกรรมแบบเฉพาะอย่าง (trait special observation) เป็นการสังเกตที่นักวิจัยสังเกตพฤติกรรมบางอย่าง บางเวลาและบางคน อย่างไรก็ตาม การสังเกตมีข้อจำกัด คือ มีความลำเอียงในการพิจารณาหรือวิเคราะห์พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต อนึ่ง การสังเกตพฤติกรรมบางอย่าง บางเวลาถือว่าไม่ครอบคลุมพฤติกรรมของกลุ่มหรือของบุคคลที่ต้องการศึกษาวิจัย

7.2 การสัมภาษณ์ (interview) เป็นวิธีที่มีประโยชน์วิธีหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ เจตคติ ความรู้สึกและค่านิยมและเป็นวิธีที่ใช้กับบุคคลเกือบทุกประเภท การสัมภาษณ์มี 2 ประเภท คือ แบบที่มีแบบแผนและไม่มีแบบแผน (structured and unstructured interview) การสัมภาษณ์ที่มีแบบแผนเป็นแบบตายตัว มีคำถามคำตอบเตรียมไว้

ล่วงหน้า ผู้ถามและผู้ตอบจะถามและตอบภายในขอบเขตคำถามและคำตอบที่เตรียมไว้ การปฏิบัติงานเช่นนี้จึงถือว่าเป็นข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ที่มีแบบแผน ส่วนการสัมภาษณ์ที่ไม่มีแบบแผนถือว่าเป็นการสัมภาษณ์ที่ดีกว่าแบบมีแบบแผน เพราะมีขอบเขตกว้างขวางและยืดหยุ่นมากกว่า จึงได้ข้อมูลที่ต้องการและสะท้อนค่านิยมของผู้ให้สัมภาษณ์ได้มากกว่าการสัมภาษณ์ที่มีแบบแผน

7.3 การรายงานด้วยตนเอง การรายงานด้วยตนเองถือว่าเป็นวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาความสนใจ เจตคติ ความรู้สึกและค่านิยมที่ใช้แทนการสังเกตและการสัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งแบบรายงานด้วยตนเองมีหลายประเภทดังนี้

7.3.1 แบบตรวจสอบรายการที่เป็นคุณศัพท์ (adjective check lists) ในรายการมีคำคุณศัพท์ เช่น พุดเก่ง ขี้บ่น เข้าสังคมเก่งหรือเกรี้ยวกราด เป็นต้น ผู้ตอบจะอ่านแบบตรวจสอบรายการแล้วใส่เครื่องหมายที่ตรงกับบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของตนหรือของบุคคลที่จะศึกษา (R.B. Barthol and De Mille, 1970 อ้างถึงในวาทิต อุตะอามาตย์, 2536.)

7.3.2 แบบประเมินค่าเชิงบรรยาย (descriptive rating scales) เป็นวิธีที่เสนอข้อความหรือคำถามเพื่อให้ตัวอย่างที่จะศึกษาแสดงเจตคติ บุคลิกภาพหรือค่านิยมตามระดับความชอบมากหรือน้อย การประเมินค่าเชิงบรรยายนี้มีหลายชนิด เช่น ใช่ – ไม่ใช่ (yes – no questions) หรือคำถามที่มีหลายตัวเลือกตามระดับของความคิดเห็น ความเชื่อหรือเจตคติจากระดับที่มากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในนามของการวัดเจตคติของ เทอร์สโตน (Thurstone) หรือของ ลิเคอร์ท (Likert)

7.3.3 การเรียงลำดับ (ranking scales) เป็นวิธีการเปรียบเทียบความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมตามลำดับความสำคัญจากน้อยไปหามากหรือจากมากไปหาน้อย วิธีเช่นนี้เป็นวิธีวัดค่านิยมที่รู้จักกันทั่วไป คือ แบบสำรวจของ มิลตัน โรคิช (1973) ซึ่งสำรวจค่านิยม 2 ประเภทคือ ค่านิยมจุดหมายปลายทาง และค่านิยมวิถีปฏิบัติ ในแบบสำรวจค่านิยมทั้งสองนั้นประกอบด้วยค่านิยมประเภทละ 18 อย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายเรียงลำดับ (ranking) ค่านิยมที่ตนเห็นว่าสำคัญที่สุด (ใส่หมายเลข 1...) จนถึงค่านิยมที่สำคัญน้อยที่สุด (...18)

7.3.4 วิธีการของ คิว – ซอร์ต (Q – Sort) วิธีการของคิว – ซอร์ต เป็นวิธีการเรียงสิ่งของบุคคล เหตุการณ์ หรือพฤติกรรมที่ตนชอบมากที่สุดจนถึงชอบน้อยที่สุดหรือตรงกันข้ามตามจำนวนที่กำหนดให้ เช่น ให้จัดรูปภาพจำนวน 100 แผ่น เป็น 10 กลุ่มตามที่เห็นว่าชอบน้อยที่สุดจนถึงชอบมากที่สุด ดังตัวอย่าง

จำนวนรูป

2	4	8	12	14	20	14	12	8	4	2
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ขอบน้อยที่สุด			จำนวนกลุ่มที่ต้องจัด					ขอบมากที่สุด		

อย่างไรก็ตาม วิธีการเรียงลำดับประเภท คิว ซอร์ท นี้ มีข้อจำกัดตรงที่ว่ามีจำนวนเลขกำหนดไว้อย่างตายตัว ซึ่งบางครั้งอาจมีบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ผู้จัดเรียงชอบหรือไม่ชอบมากกว่าที่กำหนดไว้

เครื่องมือวัดค่านิยมตามที่กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่าการศึกษาค่านิยมในความหมายของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่สอดคล้องกับลักษณะกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มประชากร กล่าวคือ อาจใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตหรือการรายงานด้วยตนเองดังกล่าวมาแล้ว

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือประเภทผู้ตอบรายงานหรือผู้ตอบด้วยตนเอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสามารถอ่านข้อความและตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือแบบรายงานด้วยตนเองประเภทมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท สำหรับวัดทัศนทางค่านิยมเชิงบวกหรือลบ และแบบคำถามประเภทมีคำตอบ 3 ตัวเลือก สำหรับวัดทัศนทางค่านิยมแบบประเพณีนิยม แบบกึ่งกลางหรือแบบสมัยนิยม ซึ่งทั้ง 2 แบบนี้เป็นแบบวัดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความนิยมชมชอบหรือความเชื่อ ความรู้สึกต่อเรื่องเพศที่ศึกษาได้อย่างเสรี

เรื่องเกี่ยวกับเพศ

“เพศ” เป็นคำที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มิใช่จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์และการมารวมกันเท่านั้น หากเรามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้อง ก็จะช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีเจตคติ หรือค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ ใช้เรื่องเพศไปในทางสร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือสร้างปัญหาให้แก่ตนเอง และสังคมส่วนรวม

เรื่องเกี่ยวกับเพศที่จะนำเสนอในที่นี้ ได้แก่ ความหมายของคำว่าเพศ บทบาทเรื่องเพศต่อชีวิตมนุษย์ และเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของเพศ

คำว่า “เพศ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “sex” ซึ่งคนทั่วไปมักจะตีความหมายไปถึงความต้องการทางเพศ หรือความรู้สึกทางเพศ เช่น คำว่า sex symbol ที่แปลว่า สัญลักษณ์ทางเพศ เป็นต้น จึงทำให้เรื่องเพศถูกมองไปในลักษณะที่ไม่สุภาพ หยาดคาย น่าละอายที่จะคิดหรือพูดถึงจนกลายเป็นเรื่องต้องห้ามไปในบางสังคม (จันทร์วิภา คิลกัมพันธ์, 2543)

กล่าวได้ว่า “เพศ” เป็นคำที่สามารถตีความหมายได้หลายประการ ขึ้นอยู่กับทัศนะในการให้ความหมายในแง่ต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีการให้ความหมายของ “เพศ” ไว้หลายความหมายดังต่อไปนี้

1.1 ไคร์เคนดัล (Kirkendall, 1960) ได้อธิบายไว้ว่า เรื่องเพศมีความหมายและขอบเขตที่กว้างขวางมาก เช่นเดียวกับคำว่า “ชีวิต” จึงไม่อาจจะให้คำจำกัดความที่รวบรัดได้ แต่พอจะสรุปได้เป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1.1.1 เพศ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต และสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ได้ตั้งใจไว้

1.1.2 เพศ เป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าอันทรงพลัง ที่ทำให้ชายและหญิงเกิดความสนใจซึ่งกันและกัน

1.1.3 เพศ เป็นสิ่งที่กำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ตลอดจนลักษณะการดำเนินชีวิตของมนุษย์เพศชายและหญิงให้แตกต่างกันออกไป

1.1.4 เพศ เป็นธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกายและจิตใจของมนุษย์อย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งธรรมชาตินี้จะแสดงบทบาทให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดในเรื่องชีวิตรักและการครองเรือน

1.1.5 เพศ เป็นสิ่งที่สามารถทำให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงชีวิตหนึ่งไปยังอีกชีวิตหนึ่ง โดยกระบวนการสืบพันธุ์ ซึ่งการต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้มนุษย์สามารถดำรงเผ่าพันธุ์ไว้ได้

1.2 คาร์ลเคโรน (Calderone, 1970) ได้กล่าวไว้ว่า เพศเป็นเรื่องของการกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย หญิงและเพศสัมพันธ์ และเพศยังเป็นเรื่องของชีวิตและความเป็นอยู่ที่ทุกคนกำลังเผชิญอยู่

1.3 ฟรอยด์ (Freud, 1970) เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นในบุคคล และมนุษย์มีความรู้สึกทางเพศมาตั้งแต่เกิด

1.4 พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster's Encyclopedia Unabridged Dictionary of English Language, 1994) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เพศ” ไว้ โดยสรุปได้ 4 นัย คือ

1.4.1 เป็นการแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชายและหญิง

1.4.2 เป็นลักษณะโครงสร้างทางร่างกายของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเกิดจากการสัมพันธ์ของบิดา มารดาโดยแบ่งแยกและรวมกันทางโครโมโซมเพศ จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นเพศชายหรือหญิง

1.4.3 เป็นขอบเขตพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยเฉพาะระหว่างชายและหญิงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

1.4.4 เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ และการแสดงออกของสัญชาตญาณทางเพศนี้จะอยู่ในรูปของการมีเพศสัมพันธ์

1.5 ราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เพศ” หมายถึง “รูปที่แสดงให้รู้ว่าหญิงหรือชาย” ซึ่งเป็นการตีความหมายแต่เพียงว่า เพศ คือลักษณะที่บอกให้ใคร ๆ รู้ว่า คน ๆ นั้นเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายเท่านั้นจึงเป็นความหมายที่ค่อนข้างแคบเกินไป และเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจในความหมายของเพศได้อย่างสมบูรณ์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นอกจากเพศจะหมายถึงลักษณะที่รู้ว่าเป็นชายหรือหญิงแล้ว ยังหมายถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาของชายและหญิง ความรู้สึกและสัญชาตญาณทางเพศ ความสนใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงจนเกิดลูกหลานที่จะสืบลักษณะทางกรรมพันธุ์ต่อไป สิ่งดังกล่าวเหล่านี้ล้วนแต่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อบุคลิกภาพ อารมณ์ จิตใจ การปรับตัวให้เข้ากับสังคม และการพัฒนาทางกายภาพของแต่ละบุคคล จนกล่าวได้ว่าไม่มีสิ่งใดที่จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมากไปกว่าเพศ เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องของชีวิตที่ทุกคนจะต้องประสบด้วยตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. บทบาทเรื่องเพศต่อชีวิตมนุษย์

นับตั้งแต่มีการกำเนิดของมนุษยชาติ เพศก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยตลอด เพราะสิ่งนี้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (basic need) และนำมาซึ่งความสุขแก่ชีวิต ดังจะเห็นได้จากนักปรัชญาชาวตะวันตกยุคหนึ่งในอดีตได้กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ 3 ประการคือ อาหาร กามารมณ์ และสังคม โดยจัดให้เรื่องเพศหรือกามารมณ์มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากเรื่องอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักปรัชญาและนักเขียนชาวอเมริกันยุคหลัง คือ วิลต์ คูเรนท์(อ้างถึงใน สุชาติ และ วรรณิ โสภประยูร, 2531) ที่กล่าวว่า รองจากความหิว เรื่องเพศเป็นสัญชาตญาณที่รุนแรงที่สุด และเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุดด้วย บทบาทเรื่องเพศต่อชีวิตมนุษย์ที่จะกล่าวถึง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เรื่องเพศมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ดังที่ ซิกมันด์ ฟรอยด์ ได้กล่าวว่า “มนุษย์เรามีสัญชาตญาณและความรู้สึกทางเพศมาตั้งแต่เกิดไม่ว่าจะมีเมื่อตอนโตขึ้น หรือเป็นเรื่องของผู้ใหญ่เท่านั้น” โดยสอดคล้องกับเหตุผลทางชีววิทยาที่ถือว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 อย่าง คือสัญชาตญาณของการอยู่รอด และสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์ สัญชาตญาณทั้งสองนี้จะปรากฏในพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา โดยเฉพาะสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์นั้น เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์และยังเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องรู้จักควบคุมในเรื่องของการแสดงออกให้ถูกกาลเทศะ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับตนเองและสังคม และเป็นสิ่งที่จะต้องแสดงให้เห็นได้อย่างเด่นชัดว่ามนุษย์มีความแตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่นๆ อีกด้วย (วันทนี วาสิกะสิน, 2526 อ้างถึงใน จันทรวีภา ดิลกสัมพันธ์, 2543)

เรื่องเพศยังมีความหมายและขอบเขตที่กว้างขวางลึกซึ้งมาก จนมีผู้กล่าวว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความเจริญเติบโต บุคลิกภาพ ความรัก และพัฒนาการของคนไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็ก วัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางเพศที่เกิดขึ้นกับบุคคลในวัยดังกล่าวอย่างต่อเนื่องกัน (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์, 2526)

2.2 ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ทางเพศมีส่วนสำคัญต่อแนวทางในการดำเนินชีวิตของบุคคล รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเป็นมนุษย์ในทุกรูปแบบอีกด้วย อาทิเช่น ลักษณะความเป็นเพศจะเริ่มเกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อเล่นชื่อจริงของทารกตั้งแต่แรกเกิดต่อมาก็จะมีความแตกต่างกันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงไม่ว่าจะเป็นของเล่น ลักษณะการเล่นเสื้อผ้าหรือของใช้ การเลือกอาชีพของชายและหญิงก็จะแตกต่างกัน รวมทั้งวิธีการคิดหรือแก้ไข

ปัญหาก็ยังมีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า เรื่องเพศหรือลักษณะความเป็นเพศของมนุษย์ได้สอดแทรกเข้าไปมีบทบาทอยู่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างยากที่จะแยกออกจากกันได้ (จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์, 2543)

2.3 พลังแห่งชีวิตขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปรับตัวทางเพศ ดังที่ไคร์เคนคัล (1965 อ้างถึงใน จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์, 2543) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับเรื่องเพศ ได้กล่าวว่า “ความสุข ความสำเร็จ หรือการอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือสังคมของบุคคลจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปรับตัวทางเพศ การแสดงบทบาททางเพศที่เหมาะสม รวมทั้งความฉลาดและความสามารถในการดำเนินชีวิตทางเพศของบุคคลนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องจากเรื่องเพศเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่อาจเป็นได้ทั้งพลังสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และเป็นได้ทั้งพลังในการทำลายนั่นเอง”

จากแนวคิดต่างๆ ข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เรื่องเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าปัจจัยที่สำคัญอื่น ๆ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตประจำวันของมนุษย์จะมีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ เรื่องเพศจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต รวมทั้งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด จิตใจ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิตของมนุษย์จะดีหรือเลวเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของเรื่องเพศเป็นสำคัญ ดังนั้นการมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ ค่านิยมในเรื่องเพศอย่างถูกต้องเหมาะสม จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในกรอบวัฒนธรรม ศีลธรรมอันดีงามของสังคมต่อไป

3. เนื้อหาเรื่องเพศ

เนื่องจากเรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และมีอิทธิพลครอบคลุมความรู้สึคนึกคิด จิตใจ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่เกิดจนตาย เนื้อหาอันเป็นสาระความรู้เรื่องเพศหรือเพศศึกษาจึงมีขอบข่ายเกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาในลักษณะสหวิทยาการ (interdiscipline) โดยนำความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมาประยุกต์เข้าด้วยกัน ดังมีผู้รู้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเพศศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบเขตของเนื้อหาเรื่องเพศไว้ดังนี้

3.1 สุชาติ และวรรณิ โสมประยูร (2531) ได้แบ่งลักษณะเนื้อหาเรื่องเพศออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

3.1.1 ลักษณะทางชีววิทยา (biological aspect) ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ในระบบการสืบพันธุ์ของเพศชายและหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมที่เกี่ยวกับเพศ ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านร่างกาย (bio-sexual development หรือ physical sexual development) การมีหนองคราและขนรักแร้เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์หรือการร่วมประเวณี การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร ฯลฯ

3.1.2 ลักษณะทางสุขวิทยา (hygienic aspect) ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพ การระวังรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรระวังรักษาและสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ข้อควรปฏิบัติขณะมีประจำเดือน การตรวจโลหิตก่อนแต่งงาน กามโรค ความผิดปกติของอวัยวะเพศ ฯลฯ

3.1.3 ลักษณะทางจิตวิทยา (psychological aspect) ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจและอารมณ์ เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านจิตใจ (psycho-sexual development) ความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น แรงดันทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ ทศนคติต่อเพศตรงข้าม ความรัก ความต้องการหรือความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์ ฯลฯ

3.1.4 ลักษณะทางสังคมวิทยา (sociological aspect) ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและมาตรฐานความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านสังคม (socio-sexual development) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเพศสัมพันธ์ อิทธิพลของเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรสหรือชีวิตครอบครัว การวางแผนครอบครัว ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ

3.2 จันทรวิภา คิลกสัมพันธ (2543) ได้ให้แนวคิดสอดคล้องกันว่า ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาจะต้องประกอบด้วยแขนงเนื้อหาวิชา 4 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านชีววิทยา เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำเนิดของชีวิต การศึกษาเกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ระบบสืบพันธุ์ พัฒนาการทางเพศด้านร่างกายของชายและหญิง อันได้แก่ การมีหนองครา เสียงแตก หาว การมีประจำเดือน การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ และการคลอดบุตร

3.2.2 ด้านสุขวิทยา เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศ ตั้งแต่การดูแลรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ สุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ สุขปฏิบัติขณะมีประจำเดือน การเฝ้าระวังความผิดปกติของอวัยวะเพศ การตรวจโลหิตก่อนแต่งงาน การพบแพทย์เมื่อเกิดสิ่ง

ผิดปกติขึ้นกับอวัยวะเพศ

3.2.3 ด้านจิตวิทยา เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว แรงผลักดันทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ เจตคติต่อเพศตรงข้าม ความต้องการทางเพศ ความรัก ตลอดจนความผิดปกติทางจิตใจอันมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ

3.2.4 ด้านสังคมวิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานของสังคม พัฒนาการด้านสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรสหรือการปรับตัวเมื่ออยู่เป็นโสด

3.3 แพทย์หญิงจินดาภา สายัญญะวิเศษ (อ้างถึงในระวีวรรณ วุฒิปะสิทธิ์, 2526) ได้ให้แนวคิดใกล้เคียงกันว่า เนื้อหาเรื่องเพศจะต้องประกอบด้วยขอบเขต 4 ด้านคือ

3.3.1 ด้านร่างกายและชีวภาพ เน้นความสำคัญของเรื่องกายวิภาคและสรีรวิทยาของขบวนการสืบพันธุ์ การทำงานของร่างกายในระบบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ การเติบโตทางเพศ และพันธุกรรม

3.3.2 ด้านสังคม มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศและครอบครัว อิทธิพลทางเพศต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนาชนบประเพณีและศีลธรรม รวมทั้งการออกและบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมมาช่วยในการคลี่คลายปัญหาทางเพศ

3.3.3 ด้านอนามัย ครอบคลุมถึงสุขภาพทั้งกายและใจ ที่เกี่ยวข้องกับเพศ ได้แก่ การจัดความกังวลที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางเพศ ความสะอาด การอดกลั้นทางเพศ และสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับกามโรค

3.3.4 ด้านทัศนคติและการรู้จักปรับตัว ได้แก่ มาตรฐานการวางตัวก่อนสมรส การสังสรรค์ระหว่างเด็กหนุ่มสาว นิสัยและการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศ การสร้างเจตคติที่ถูกต้องและเหมาะสม

จากแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศดังกล่าว พอสรุปได้ว่า เนื้อหาเรื่องเพศนั้นมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ หรือแบบผสมเนื้อหาจากหลาย ๆ สาขาวิชาการเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจแบ่งเนื้อหาได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านชีววิทยา ด้านสุขวิทยา ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมวิทยา เนื้อหาทั้ง 4 ด้านนี้ ย่อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจนยากที่จะแยกออกจากกันได้ เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องของชีวิต และเราไม่สามารถแยกชีวิตออกเป็นส่วน ๆ ได้นั่นเอง

เรื่องเกี่ยวกับเพศในวัยรุ่น

ปัจจุบันวัยรุ่นจำนวนมากประสบปัญหาทางเพศ และสร้างปัญหาพฤติกรรมทางเพศขึ้นมากมาย โดยเฉพาะปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย จนเกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคม การที่จะป้องกัน แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นที่ตัววัยรุ่นเองและบุคคล ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเรื่องเพศในวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ ปัญหาทางเพศ และปัญหาพฤติกรรมทางเพศ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการหรือมาตรการที่เหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอเรื่องเหล่านี้ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ทั้งน้ำหนัก ส่วนสูง และสัดส่วน ร่างกายจะเปลี่ยนแปลงไปจนแยกความเป็นหญิงชายได้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากการทำงานของต่อมไร้ท่อได้สมอง คือ ต่อมพิทูอิทารี (pituitary gland) ซึ่งทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนควบคุมการเจริญเติบโตของร่างกาย (human growth hormone) ออกไปพัฒนาร่างกายให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังผลิตฮอร์โมนไปควบคุมการทำงานของต่อมเพศ (gonadotropic hormone) อันมีผลทำให้ลักษณะทางเพศของวัยรุ่นปรากฏเด่นชัด (ประทุมแป้นสุวรรณ, 2543)

พัฒนาการทางร่างกายและพัฒนาการเกี่ยวกับลักษณะทางเพศของวัยรุ่นหญิงชายมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อเด็กชายย่างเข้าสู่วัยรุ่น อันฑะซึ่งเป็นต่อมเพศจะได้รับการกระตุ้นจากต่อม พิตูอิทารีให้ทำหน้าที่ผลิตเซลล์สืบพันธุ์ และผลิตฮอร์โมนเพศชาย ได้แก่ ฮอร์โมนเทสโตสเตอโรน (testosterone) อันเป็นฮอร์โมนที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ ทั้งลักษณะทางเพศขั้นปฐมภูมิ (primary sex characteristics) ได้แก่ การเจริญเติบโตของอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ เช่น องคชาติ ต่อมลูกหมาก และลูกอันฑะ การเริ่มผลิตน้ำเพศของต่อมลูกหมาก ทุ่งน้ำกาม และต่อมขับน้ำเมือก รวมถึงการเริ่มผลิตอสุจิของอันฑะ และส่งผลไปถึงพัฒนาการทางเพศขั้นทุติยภูมิ (secondary sex characteristics) เช่น เสียงแตก นมขึ้นพาน มีหนวด มีเครา มีขนขึ้นตามร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์ เป็นต้น (จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์, 2543)

ส่วนเด็กหญิงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น รังไข่ซึ่งเป็นต่อมเพศจะเริ่มทำงานในเวลาใกล้เคียงกับเด็กชาย โดยต่อมพิทูอิทารีจะส่งฮอร์โมนมากระตุ้นการทำงานของรังไข่ให้สร้างเซลล์สืบพันธุ์ และผลิตฮอร์โมนเพศหญิง ได้แก่ ฮอร์โมนเอสโตรเจน (estrogen) และฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน (progesterone) ซึ่งฮอร์โมนทั้ง 2 ชนิดจะทำหน้าที่ควบคุมพัฒนาการของลักษณะทางเพศขั้นปฐมภูมิ ได้แก่ การสุกของไข่ และการมีประจำเดือน และพัฒนาการของลักษณะทางเพศขั้นทุติยภูมิ เช่น เต้านมโตขึ้น มีไขมันบริเวณสะโพก ผิวหนังเต่งตึง มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ เป็นต้น (จันทร์วิภา คิลกัมพันธ์, 2543)

อย่างไรก็ตาม การจะบอกได้แน่ชัดลงไปว่า เด็กชายและเด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อใดนั้น นับเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่จะตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด เพราะเด็กทั้งสองเพศนอกจากจะแตกเนื้อหนุ่มสาวไม่พร้อมกันแล้ว แม้แต่คนในเพศเดียวกันก็ยังแตกเนื้อหนุ่มสาวไม่พร้อมกันอีกด้วย แต่พอจะกล่าวโดยทั่วไปได้ว่า เด็กหญิงจะเริ่มวัยรุ่นในอายุระหว่าง 13 – 15 ปี และเด็กชายจะเริ่มวัยรุ่นเมื่ออายุ 15 ปี (สุชาติ และวรรณ โสมประยูร, 2531)

เราสามารถจำแนกพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นออกเป็นทางด้านร่างกายและจิตใจได้ดังนี้ (เพ็ญศรี เปลียนจำ, 2544)

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เปลี่ยนไปตามวัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 วัยเข้าสู่วัยรุ่น (อายุ 12 – 14 ปี) เป็นวัยที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ต่อมาได้สมองจะทำการผลิตฮอร์โมนมากกว่าปกติ ทำให้ร่างกายเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเติบโตไม่พร้อมกัน กระดูกและกล้ามเนื้อไม่ได้สัดส่วน จึงดูเก้งก้าง ผลจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิดและวิตกกังวล

1.1.2 วัยรุ่น (อายุ 13 – 20 ปี) เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วตามธรรมชาติและปรากฏลักษณะทางเพศอย่างชัดเจน เพราะต่อมได้สมองจะส่งฮอร์โมนมากระตุ้นต่อมเพศได้แก่ รังไข่ (ovary) ในเพศหญิง และอัณฑะ (testis) ในเพศชาย ให้เริ่มทำงานและผลิตฮอร์โมนขึ้นเอง ระยะนี้รังไข่ในเด็กหญิงจะเริ่มผลิตฮอร์โมนขึ้นใช้เอง ทำให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นหลายอย่าง เช่น เต้านมจะขยายโตขึ้น มีไขมันพอกตามไหล่ แขน ขา ออกและสะโพก ทำให้รูปร่างได้สัดส่วน มีขนขึ้นที่รักแร้และในที่ลับ เสียงเริ่มเปลี่ยน รังไข่จะเริ่มผลิตไข่ (ovum) และในที่สุดเริ่มมีประจำเดือน สำหรับเด็กชาย อัณฑะจะผลิตฮอร์โมนเพศขึ้น ทำให้ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างคล้ายเพศหญิง เช่น มีกล้ามเนื้อและแข็งแรง มือเท้าใหญ่

เสียงห้าว มีหนวดเครา มีขนขึ้นที่โนรักแร้และในที่ลับ อวัยวะเพศโตขึ้นและเด็กชายส่วนใหญ่ มักจะมีประสบการณ์ในเรื่องน้ำอสุจikelื่อนในเวลากลางคืนหรือฝันเปียก (seminal emission หรือ wet dream) เป็นครั้งแรกมาแล้ว เด็กชายวัยรุ่นที่ร่างกายปกติทั่วไป มักจะมีความถี่ในการ ฝันเปียกแตกต่างกันอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ไม่เคยฝันเปียกเลยจนกระทั่งฝันเปียกสัปดาห์ละ หลาย ๆ ครั้ง ซึ่งไม่ใช่ความผิดปกติทางเพศ ในกรณีที่ฝันเปียกบ่อย ๆ หรือสัปดาห์ละหลายครั้ง นั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายอย่าง เช่น ได้รับการกระตุ้นทางเพศมากเกินไป มีกิจกรรมทาง ภายหรือออกกำลังกายไม่เพียงพอ เป็นต้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ในขณะที่ร่างกายของเด็กวัยรุ่นทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีอวัยวะเพศเจริญเติบโตพร้อมจะทำการสืบพันธุ์ได้นี้เอง เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความ รู้สึกหรือมีอารมณ์ทางเพศเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จึงพบการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจดังนี้คือ

1.2.1 มีความต้องการและปรารถนาใหม่เกิดขึ้น และเป็นไปอย่างรุนแรง เมื่อต้องการสิ่งใดแล้วไม่ได้ พฤติกรรมจะเปลี่ยนไปทันที เช่น โกรธ ฉุนเฉียว หรือเศร้า

1.2.2 มีความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้น ในวัยเด็กทั้งชายและหญิงจะเล่นด้วยกัน ได้ โดยไม่คิดถึงเรื่องเพศ พออย่างเข้าสู่วัยรุ่นต่อมเพศเจริญเต็มที่แล้ว ความคิดที่แยกเพศจึง เกิดขึ้น พร้อมทั้งสภาพแวดล้อมและประเพณี จึงทำให้เด็กแยกจากเพศตรงข้าม

1.2.3 เกิดความกระวนกระวายใจในเรื่องความเจริญเติบโต ในวัยนี้ร่างกาย เจริญเติบโตเร็ว จนทำให้เด็กเกิดความกังวล เช่น เด็กหญิงมักชอบสวมเสื้อชั้นในคับ ๆ รัศ ทรวดทรงมิให้เจริญขึ้น เด็กชายเป็นกังวลเรื่องหนวดเคราและเสียง เป็นต้น

1.2.4 สติปัญญาและความคิดเจริญก้าวหน้าขึ้น เช่น สนใจในการแสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ เริ่มเข้าใจความสวยงามและความดี เป็นต้น

1.2.5 เริ่มรู้จักรับผิดชอบและต้องการเป็นอิสระ ชอบแสดงความคิดเห็น และกระทำการต่าง ๆ ตามลำพัง เชื่อความสามารถของตนเอง รักเกียรติยศและชื่อเสียง สนใจ เถ่าเรียน จะกระทำในสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์

1.2.6 อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่ายและรุนแรง เพราะในวัยนี้จำเป็นต้อง เปลี่ยนนิสัยหลายอย่าง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่มีความรับผิดชอบและเสรีภาพของตนเอง

1.2.7 มีจินตนาการมากขึ้น โดยเฉพาะการฝันกลางวัน เพราะวัยนี้เป็นวัย แห่งความคิด เพื่อฝัน และส่วนใหญ่จะฝันถึงสิ่งซึ่งกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

1.2.8 ความเชื่อมั่นต่างเป็นไปอย่างรุนแรง อาจถูกชักจูงไปในทางที่เสีย ได้ง่าย สาเหตุเนื่องมาจากความสับสนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของชีวิต และสภาพแวดล้อม

รวมทั้งความเชื่อและความคิดอย่างมีเหตุผล

1.2.9 ความสนใจในการสมาคมมีมากขึ้น โดยเฉพาะหมู่คณะจะมีอิทธิพลเหนือชีวิตเด็ก ทำให้เด็กมีความเห็น จิตใจ กิริยามารยาท การแต่งกายและระเบียบคล้อยตามหมู่คณะ

จากเรื่องพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นตามที่กล่าวไปแล้วนั้น พอจะสรุปสาระสำคัญได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงของวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ทั้งนี้ก็เพราะอิทธิพลของฮอร์โมนเพศนั่นเอง ทางด้านร่างกายก็จะมีพัฒนาการลักษณะทางเพศทั้งชั้นปฐมภูมิ และลักษณะทางเพศขั้นทุติยภูมิ ส่วนทางด้านจิตใจก็จะมีความรู้สึกรู้สึกหรืออารมณ์ทางเพศเพิ่มมากขึ้น จนเกิดแรงขับเคลื่อนทางเพศ ทำให้มีความสนใจเพศตรงข้าม อยากรู้ อยากทดลองเรื่องเพศ นอกจากนี้ยังอาจมีอารมณ์รุนแรง แปรปรวน ได้ง่าย รวมทั้งมีความคิดเพื่อฝันต่าง ๆ หากผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ครูอาจารย์ หรือผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะได้เข้าใจในพฤติกรรมตามธรรมชาติของวัยรุ่น ไม่ดำเนินติเตียน หรือลงโทษอย่างรุนแรงจนเกินเหตุ อีกทั้งยังสามารถให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนวทางที่จะช่วยให้วัยรุ่นในความปกครองดูแลของตนเจริญเติบโตในทิศทางที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมต่อไปได้

2. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

จากอิทธิพลของฮอร์โมนเพศ ไม่เพียงแต่จะมีผลต่อลักษณะทางกายวิภาคของร่างกายทั่ว ๆ ไป และลักษณะทางเพศแบบทุติยภูมิของวัยรุ่นเท่านั้น ที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือ ได้เข้าไปกระตุ้นจิตใจให้เกิดแรงขับเคลื่อนทางเพศให้สูงขึ้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีพลังงานมาก ทั้งพลังงานทางกาย พลังงานทางจิต และพลังงานทางเพศ พลังงานทางเพศที่มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจกับกิจกรรมหรือปฏิกิริยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของตนยิ่งขึ้น เช่น เกิดการแข็งตัวของอวัยวะเพศ การมีประจำเดือน เป็นต้น และอาจลงมือทดลองทำพฤติกรรมทางเพศด้วยความรู้สึกอยากรู้ อยากรู้เห็น กลัว ๆ กลัว ๆ เพื่อเป็นการปลดปล่อยพลังงานทางเพศที่มีอยู่มากออกไป พฤติกรรมที่พบเห็นบ่อย ๆ ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (วิทยา นาควัชระ, 2537)

ต่อไปนี้จะขอหยิบยกพฤติกรรมทางเพศที่มักพบโดยทั่วไปในเด็กวัยรุ่นทั้งหลาย

2.1 การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากแรงผลักดันของฮอร์โมนเพศที่สูงขึ้น ทำให้วัยรุ่นมีความต้องการทางเพศ แล้วพยายามที่จะลดความกดดันทางเพศของตนเองด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (masturbation) (อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2526) ซึ่งพบได้ทั้งในวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง แต่ส่วนใหญ่จะพบในวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิง (สุชาติ และวรรณิ โสมประยูร, 2531) อย่างไรก็ตาม มีวัยรุ่นจำนวนมากที่มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เกิดความละอาย เข้าใจว่าเป็นการกระทำผิดอย่างยิ่ง หรือเป็นการแสดงว่าตนมีอารมณ์ทางเพศสูงผิดปกติ มีบางรายถึงกับเชื่อว่าการสูญเสียสุจิเทียบเท่ากับการสูญเสียเลือด ทำให้ร่างกายอ่อนเพลียชুবชื้น (วันิดดา ปิยะศิลป์, 2539) รวมทั้งทำให้ประสาทสมองพิการ สติปัญญาเสื่อม กามวิปริต และกลายเป็นคนหมดสมรรถภาพทางเพศ (อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2525) ซึ่งที่แท้จริงแล้ว การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นของธรรมดา ไม่เป็นพิษเป็นภัย กลับมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น แต่ต้องทำอย่างพอเหมาะพอควร ไม่หมกมุ่นจนเกินไป และต้องสามารถยับยั้งชั่งใจได้เมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่สมควรกระทำ จิตแพทย์ถือว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นสิ่งปกติ และจำเป็นสำหรับควบคุมความกดดันทางเพศ หรือช่วยในการปรับตัวทางเพศของวัยรุ่น (อนnek และสุวทนา อารีพรรค, 2525)

2.2 การมีรักร่วมเพศ เป็นพฤติกรรมทางเพศที่พบบ่อย ๆ อีกอย่างหนึ่งในวัยรุ่น ซึ่งพบในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่โรค จะเป็นอยู่ชั่วคราวแล้วจึงเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์กับต่างเพศในภายหลัง สำหรับวัยรุ่นชายนั้น จะเป็นประสบการณ์ระหว่างเพื่อนฝูง โดยมีการจับต้องอวัยวะเพศและกระตุ้นอวัยวะเพศซึ่งกันและกัน มักเกิดในสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนพฤติกรรมนี้ เช่น ในโรงเรียนประจำ หรือไปเข้าค่ายด้วยกัน สำหรับวัยรุ่นหญิงก็เช่นกัน อาจมีการกอดจูบ หรือจับต้องลูกไว้ร่างกายให้แก่กัน ถึงแม้การกระทำเหล่านี้จะให้ความสุข แต่จะค่อย ๆ หยุตไป แล้วเปลี่ยนไปสนใจในเพศตรงข้ามแทน ยกเว้นบางคนที่อาจกระทำต่อไป ส่วนใหญ่รักร่วมเพศจะเกิดระหว่างอายุ 15 – 25 ปี เด็กวัยรุ่นบางคนอาจมีความรู้สึกผิดต่อการกระทำนี้ และเกิดความวิตกกังวลอย่างยิ่ง (อนnek และสุวทนา อารีพรรค, 2525)

2.3 การให้ความสนใจต่อเพศตรงข้ามและการมีความสัมพันธ์ทางเพศ พฤติกรรมนี้จัดเป็นพฤติกรรมทางเพศที่สำคัญยิ่งของวัยรุ่น ทั้งนี้เป็นผลโดยตรงมาจากการเจริญเติบโตของจิตใจทางเพศ (สุชาติ และวรรณิ โสมประยูร, 2531) ประกอบกับเป็นวัยที่ต้องการมิตรภาพ ความรัก และความเป็นอิสระจากบิดามารดาและผู้ใหญ่ วัยรุ่นจำนวนมาก

จึงเริ่มมองหาเพศตรงข้ามที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาต่อไปเป็นความรักระหว่างเพศ และการมีความสัมพันธ์ทางเพศที่อาจนำไปสู่การมีความสัมพันธ์กันมาก ๆ ถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์หรือการร่วมเพศได้

โดยส่วนใหญ่แล้ว วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงจะมีอารมณ์และความรู้สึกเกี่ยวกับความรักทางเพศและความสัมพันธ์ทางเพศที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ความรักทางเพศของวัยรุ่นชายมักจะเป็นความรักแบบเพื่อเลือก หรือแบบฆ่าเวลา โดยอาจมีความรักทางเพศคราวละหลาย ๆ คน แล้วจึงเลือกไว้เพียงคนเดียวหรืออาจไม่เลือกใครเลย จัดเป็นฉากผ่านของความรักในชีวิตวัยรุ่น (สุชาติ และวรรณิ โสมประยูร, 2531) นอกจากนี้ วัยรุ่นชายมักจะมองความสัมพันธ์ทางเพศในลักษณะของความใคร่ ที่เรียกว่า อีโรติก (erotic) ซึ่งเป็นลักษณะของการแสวงหาสิ่งกระตุ้นทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ และความสนุกสนานทางเพศ จึงต้องการที่จะสัมผัส และต้อง และมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายหญิงเมื่อมีโอกาส โดยไม่จำเป็นต้องมีความรักเป็นพื้นฐาน มีเพียงความพึงพอใจ ความถูกตาต้องใจในรูปลักษณะของฝ่ายหญิง ก็พอแล้ว (สุพร เกิดสว่าง, 2536)

ส่วนวัยรุ่นหญิงมักจะมองความรักทางเพศ รวมถึงความสัมพันธ์ทางเพศในลักษณะความรักแบบโรแมนติก (romantic) หรือแบบอุดมคติที่เห็นความรักเป็นสิ่งสวยงาม ไม่มีความใคร่เจือปน เป็นสิ่งที่แสดงถึงความอบอุ่น ความผูกพัน ความเข้าใจ ความสุขทางใจระหว่างกัน และยืนยันว่าความรักของตนนั้นเป็นรักแท้ มีความแนบแน่นเหนียวมั่นคงเป็นอมตะ ควรแก่การเสียสละ ด้วยเหตุนี้เมื่อถูกฝ่ายชายล่วงเกินหรือแสดงความต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย ก็เข้าใจว่าเกิดจากความรักที่แท้จริง ยอมให้มีเพศสัมพันธ์เพื่อต้องการพิสูจน์ความรักที่มีต่อฝ่ายชาย (จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์, 2543)

3. ลักษณะพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ไม่ว่าพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นจะเป็นไปในลักษณะใดก็หนีพฤติกรรม 3 แบบนี้ไม่พ้น คือ พฤติกรรมทางเพศกับตัวเอง พฤติกรรมทางเพศกับคนเพศเดียวกัน และพฤติกรรมทางเพศกับคนต่างเพศ ซึ่งวิทยา นาควัชระ (2537) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทั้ง 3 แบบไว้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมทางเพศกับตัวเอง โดยวัยรุ่นจะใช้ตัวเองเป็นวัตถุที่เร้าความรู้สึกทางเพศให้ถึงจุดสุดยอดทางเพศได้ พฤติกรรมที่พบบ่อย ๆ คือ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มาจากการที่วัยรุ่นมีความฝันหรือจินตนาการทางเพศสูง และต้องการผ่อนคลายความรู้สึกตึงเครียดเหล่านั้น จึงสร้างพฤติกรรมชนิดนี้ขึ้นมา โดยทั่วไปเราถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติในวัยรุ่น เป็นการลดความตึงเครียดทางอารมณ์ แต่ยังมีวัยรุ่นอีกจำนวนมากคิดว่าเป็นการทำให้เสียพลังงานและความจำ หรือเป็นการกระทำที่เป็นความผิด แล้วเกิดความละอายใจ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีความต้องการจะกระทำอยู่อีกต่อไป จึงทำให้เกิดความคับข้องใจ

3.2 พฤติกรรมทางเพศกับคนเพศเดียวกัน พฤติกรรมประเภทนี้อาจพบได้บ่อยในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงที่วัยรุ่นเริ่มเปลี่ยนจากวัตถุที่เร้าความรู้สึกทางเพศ (erotic object) ให้ตัวเองออกไปสู่บุคคลอื่น โดยเริ่มสนใจเพศเดียวกันก่อน เนื่องจากมีลักษณะทางเพศคล้ายคลึงกันทำให้ไม่รู้สึกแปลกแยก ในช่วงนี้ เพื่อนเพศเดียวกันจะเข้ามามีบทบาทสำคัญมาก ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากการที่วัยรุ่นชายหญิงมักจะรวมกลุ่มหรือเล่นกันอยู่ภายในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน และจากความใกล้ชิด ความมีโอกาสสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้นนี้เองวัยรุ่นบางคนจึงมีจิตใจชอบเพศเดียวกัน หรือมีพฤติกรรมทางเพศกับเพื่อนเพศเดียวกัน อันสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎี Bisexuality ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนจะมีลักษณะที่ผสมผสานกันระหว่างเพศของตัวเองกับเพศตรงข้าม” ดังนั้น เมื่อมีโอกาสมนุษย์จึงอาจแสดงความชอบพอในเพศเดียวกันได้ แต่เมื่อใดก็ตามที่เขาเกิดความรู้สึกขัดแย้งระหว่างความต้องการของตัวเองกับค่านิยมของสังคมที่กำหนดให้มนุษย์ควรมีพฤติกรรมทางเพศกับเพื่อนต่างเพศ เขาก็จะหันเหความรู้สึกไปสนใจเพศตรงข้าม หากไม่สามารถผลักดันความรู้สึกให้สนใจเพศตรงข้ามได้ ก็จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศต่อไป

3.3 พฤติกรรมทางเพศกับคนต่างเพศ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย วัยรุ่นจะเริ่มให้ความสนใจต่อเพื่อนต่างเพศมาก เนื่องจากมีความมั่นใจว่าเป็นความถูกต้องตามสังคมและเป็นทางที่เขาสามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย ซึ่งต่างจากพฤติกรรมทางเพศกับตัวเอง หรือพฤติกรรมทางเพศกับคนเพศเดียวกัน ในช่วงนี้วัยรุ่นจะสนใจพฤติกรรมและกิจกรรมทางเพศมาก รวมไปถึงความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง พฤติกรรมที่พบได้บ่อย ๆ ก็คือ การแอบอ่านหนังสือปกขาว การแอบดูภาพยนตร์เกี่ยวกับเซ็กส์ หรือการแอบไปเที่ยวโสเภณี หรือแม้แต่การทำตัวให้ดัง แต่งตัวให้เด่น เพื่อให้เพศตรงข้ามสนใจ พฤติกรรมเหล่านี้เชื่อกันว่าเกิดจากแรงขับทางเพศในตัววัยรุ่น และอยู่บนพื้นฐานความคิดของวัยรุ่นว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

จากพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นข้างต้นนี้ พอสรุปได้ว่า โดยธรรมชาติของวัยรุ่น จะมีแรงขับเคลื่อนทางเพศสูง ทำให้วัยรุ่นจำนวนมากแสดงพฤติกรรมทางเพศออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อปลดปล่อยพลังทางเพศที่มีอยู่มากในตัวออกไป พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่มักพบบ่อย ๆ ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การมีรักร่วมเพศ การให้ความสนใจต่อเพศตรงข้าม การมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ จนอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ หรืออีกแนวคิดหนึ่งสามารถแบ่งพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ พฤติกรรมทางเพศกับตัวเอง พฤติกรรมทางเพศกับเพศเดียวกัน และพฤติกรรมทางเพศกับคนต่างเพศ พฤติกรรมเหล่านี้บางพฤติกรรมถือเป็นเรื่องปกติตามธรรมชาติของวัยรุ่น แต่บางพฤติกรรมอาจออกนอกกรอบนอกทางที่ควรเป็น หรือนอกกรอบประเพณีอันดีงามของสังคม จนสร้างปัญหารุนแรงให้กับตัววัยรุ่นเอง ครอบครัว และสังคมได้

4. ปัญหาทางเพศในวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจอย่างมากรวมไปถึงการมีพัฒนาการทางจิตใจ สังคม และวุฒิภาวะ โดยเฉพาะสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น คือ การมีความรู้สึทางเพศสูง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มักสร้างปัญหาต่าง ๆ ทางเพศให้แก่เด็กวัยรุ่นที่ไม่สามารถปรับตัวทางเพศได้ จนเกิดความวิตกกังวล โดยมีสาเหตุแห่งความวิตกกังวลมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความขัดแย้งกันระหว่างความต้องการทางเพศของตนซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยากับสังคม ซึ่งมีการเก็บกดและมีเจตคติในทางลบต่อเรื่องเพศ การไม่ได้รับความรู้อย่างเพียงพอเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น เต้านมที่ใหญ่ขึ้น ประจำเดือน ผันแปร ฯลฯ หรือการถูกห้ามปรามเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนสร้างปัญหาทางเพศให้แก่เด็กวัยรุ่นทั้งสิ้น (สุวทนา อารีพรรค, 2532)

ปัญหาทางเพศของวัยรุ่นหรือปัญหาที่สร้างความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นมีอยู่หลายประการ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ (อนุก และสุวทนา อารีพรรค, 2525; สุวทนา อารีพรรค, 2532)

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา การเปลี่ยนแปลงอย่างมากของร่างกายและอวัยวะเพศทำให้วัยรุ่นจำนวนมากเกิดความวิตกกังวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเห็นรูปร่างหน้าตาของตนเองผิดไปจากเพื่อน ๆ หรือคนใกล้ชิด ทำให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมือนคนอื่นออกมา ดังเช่น วัยรุ่นชายบางคนอาจหลีกเลี่ยงการไปเที่ยวกับเพื่อนผู้หญิงถ้าเขาตัวเตี้ย หรือ

คนที่มีความมั่นใจสูง ๆ ก็อาจหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์กับกลุ่มเพศตรงข้ามเพราะความอาย นอกจากนี้ยังมีลักษณะทางร่างกายหรือการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาบางอย่างได้สร้างความวิตกกังวลอย่างมากให้แก่วัยรุ่นจำนวนไม่น้อย กล่าวคือ วัยรุ่นชายบางคนอาจมีปัญหากับขนาดขององคชาติ การแข็งตัวขององคชาติ หรือสมรรถภาพทางเพศของตน ขณะที่วัยรุ่นหญิงบางคนอาจมีปัญหากับขนาดของเต้านม ความสูง หรือสัดส่วนของร่างกาย ปัญหาเหล่านี้สามารถสร้างความรู้สึกที่เป็นปมด้อยให้แก่วัยรุ่นจนแยกตัวเองออกมาจากกลุ่มเพื่อน หรือหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม หรือเกิดการซึมเศร้าได้ ทั้งนี้เพราะไม่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยนี้ แต่เมื่อผ่านวัยแตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาวไปแล้ว วัยรุ่นจะค่อย ๆ ขอมรับลักษณะ รูปร่างหน้าตาของตน และลดความวิตกกังวลลง อย่างไรก็ตามบางคนอาจต้องใช้เวลานานกว่าจะยอมรับ และบางคนอาจไม่สามารถยอมรับได้เลย

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกทางเพศ ในช่วงวัยรุ่นนี้จะมีความขัดแย้งระหว่างชีววิทยาของร่างกายกับสังคมเกิดขึ้น กล่าวคือ แรงกระตุ้นทางชีววิทยาจะทำให้วัยรุ่นมีความต้องการทางเพศสูง แต่สังคมต้องการให้เก็บกดในเรื่องนี้ โดยกำหนดเป็นค่านิยมทางสังคมไว้ว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องบดสีบดเถลิง เป็นเรื่องสกปรก ดังนั้น เมื่อวัยรุ่นมีอารมณ์หรือความรู้สึกทางเพศ จึงรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี น่าอับอาย และจะต้องปิดบังซ่อนเร้นเอาไว้ ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องปกติตามธรรมชาติของวัยรุ่น (อุคมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2525) นอกจากนี้เมื่อวัยรุ่นมีปัญหาไม่กล้าถามใคร แต่ไปหาความรู้จากเพื่อน หนังสือ ภาพยนตร์ และสื่อต่าง ๆ ที่ปลุกอารมณ์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะให้ความรู้ที่บิดเบือนไปจากความจริงและสร้างความเชื่อผิด ๆ ในเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการมีความคิดฝันหรือจินตนาการทางเพศ เด็กวัยรุ่นที่แตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาวไปแล้ว มักจะเคยมีความคิดฝันหรือจินตนาการทางเพศ ถ้าไม่ใช่คนเก็บกดอย่างมาก ความคิดฝันทางเพศนี้เป็นเรื่องบอกถึงแรงผลักดันทางชีววิทยา และการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทางเพศที่ได้รับจากสังคมหรือสื่อมวลชน โดยปกติแล้ว วัตถุหรือเป้าที่วัยรุ่นใช้ในการคิดฝันทางเพศ มักเป็นบุคคลที่เขาเห็นในชีวิตประจำวัน หรือไม่ก็เป็นดาราดาวโป๊ทั้งหลายที่เขาสนใจ ความคิดฝันทางเพศของวัยรุ่นบางคนอาจกว้างขวางมาก และอาจรวมไปถึงการกระทำที่วิปริตบางอย่าง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ เป็นเพียงการระบายแรงกระตุ้นบางอย่างที่สังคมไม่ยอมรับออกมาทางความคิดฝันเท่านั้น แต่สิ่งที่สร้างปัญหาเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นในเรื่องนี้ก็คือ หลังจากกระทำไปแล้ว วัยรุ่นหลาย ๆ คนจะรู้สึกอาย ลงโทษตนเองว่าเป็นคนลามก ชอบคิดสกปรกหรือคิดไม่ดีกับคนโน้นคนนี้ โดย

หาว่าไม่ว่ามันเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติทั่วไปอย่างหนึ่งของวัยรุ่น (อุคมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2525)

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เด็กวัยรุ่นมักเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เพราะคิดว่าจะมีผลต่อร่างกายและจิตใจหรือไม่แน่ใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติกหรือไม่ และจะมีผลต่อหน้าที่ทางเพศของตนในอนาคตอย่างไร ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากความเชื่อผิด ๆ ในสังคมที่ว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองนั้นทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายต่าง ๆ นานา ดังได้กล่าวไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยรู้สึกผิดทางด้านศีลธรรม คิดว่าตัวเองเป็นคนไม่ดีทำในสิ่งที่ถูกต้องภายหลังจากที่ได้ทำไปแล้ว ทั้งที่ตามความเป็นจริงยังไม่เคยปรากฏหลักฐานว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองสร้างความผิดปกติหรือความบกพร่องทางเพศ แต่กลับพบว่าวัยรุ่นที่ชอบเก็บกดความรู้สึกทางเพศและไม่เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองจะมีโอกาสประสบปัญหาเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตทางเพศในวัยผู้ใหญ่แล้วยังเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางจิตใจได้มากกว่าอีกด้วย อย่างไรก็ตามวัยรุ่นบางคนที่มีแรงขับทางเพศรุนแรงมากจนยากแก่การควบคุม ก็ควรต้องเรียนรู้ที่จะหาทางข่มอารมณ์ทางเพศหรือหันเหไปในทางที่สังคมยอมรับ เช่น ออกกำลังกายเล่นกีฬา เล่นดนตรี อ่านหนังสือ ทำงานศิลปะ เป็นต้น มิใช่แสดงความต้องการทางเพศออกมาอย่างยับยั้งชั่งใจไม่ได้ จนกระทั่งเป็นผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของตน

แต่มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ในปัจจุบันวัยรุ่นที่สำเร็จความใคร่ด้วยตนเองจะมีความวิตกกังวล เกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจหรือความรู้สึกว่าตนกระทำผิดน้อยลงไปกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้คงเนื่องมาจากวัยรุ่นมีความรู้เรื่องเพศดีขึ้น อีกทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่วัยรุ่นได้รับนั้นมีเหตุมีผลมากขึ้นนั่นเอง (สุชา จันทรเฒ, 2529)

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพทางเพศ เนื่องจากในสังคมไทยยังมีค่านิยมที่ยกย่องผู้ชายที่มีรูปร่างลำสันบึกบึน กล้ามเป็นมัด ๆ มีนิสัยขี้ ชอบการตีรันฟันแทง ชอบจับผู้หญิง ชอบกินเหล้าสูบบุหรี่ ตลอดจนมีสมรรถภาพในการร่วมเพศสูงว่าเป็นชายชาตรี ทำให้เด็กหนุ่มจำนวนมากเติบโตขึ้นมาด้วยความวิตกกังวลในใจเกรงว่าตนเองจะไม่มีความสามารถตามค่านิยมแบบดังกล่าว จนบางคนถึงกับต้องแอบไปหาความรู้และประสบการณ์ทางเพศด้วยวิธีผิด ๆ เช่น การอ่านหนังสือโป๊ ดูสมุดปกขาว ไปหาหมอนวด เทียวโสเภณี เพื่อพิสูจน์ความเป็นชายชาตรีของตน บางคนก็ไปแสวงหามาหา ภู นวด อวัยวะเพศของตนเพื่อให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยหาว่าไม่ได้บังเกิดประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น และรูปร่างหรือขนาดขององคชาตก็ไม่ได้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางเพศเลย (อุคมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2525)

นอกจากนี้แล้ว วัยรุ่นบางคนอาจมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาความบกพร่องทางเพศของตน เช่น การไม่แข็งตัวของอวัยวะเพศในบางครั้ง การหลั่งน้ำกามเร็ว การไม่บรรลุความสุขสุดขั้วจากการร่วมเพศและความเจ็บปวดระหว่างการร่วมเพศแล้วอาจนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ความซึมเศร้า การขาดความมั่นใจในตัวเอง และการหลีกเลี่ยงกิจกรรมทางเพศ ซึ่งความบกพร่องทางเพศเหล่านี้อาจเกิดจากความไม่รู้ ความไม่มีประสบการณ์ ความวิตกกังวล และการมีวุฒิภาวะทางจิตใจไม่สมอายุ ทั้งนี้อาจแก้ไขได้โดยการให้ความรู้และคำแนะนำที่ถูกต้อง

จากเรื่องปัญหาทางเพศในวัยรุ่นที่น่าเสนอไปนั้น สรุปได้ว่าโดยธรรมชาติวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศอย่างมากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีความรู้สึกทางเพศ แต่วัยรุ่นจำนวนมากที่ขาดการชี้นำหรือขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของคนในวัยนี้จะเกิดความวิตกกังวลใจ เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเพศบางอย่างที่เกิดขึ้นกับตนเป็นปัญหาที่น่าละอาย หรือสร้างปมด้อยให้กับตนเอง อาจรุนแรงถึงขั้นเก็บกดเอาไว้ จนเกิดความผิดปกติทางเพศได้ ทั้งที่บางเรื่องนั้นแท้ที่จริงแล้วเป็นเพียงเรื่องปกติตามธรรมชาติของวัยรุ่น ปัญหาเรื่องเพศที่มักก่อให้เกิดความวิตกแก่วัยรุ่นทั่วไป ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา อารมณ์และความรู้สึกทางเพศ การจินตนาการทางเพศ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และเรื่องของสมรรถภาพทางเพศ

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ดังเป็นที่ทราบกันแล้วว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นยุคนี้กำลังออกนอกกรอบดั้งเดิมของสังคมไทยมากขึ้นทุกที เช่น การเลือกคู่ครองก็จะยึดถือเอาความรักเป็นใหญ่ ไม่ชอบการคลุมถุงชน การคบเพื่อนต่างเพศก็เป็นไปอย่างอิสระ เห็นว่าไม่ใช่เรื่องน่าละอาย และการครองตัวเป็นสาวพรหมจรรย์จนถึงวันแต่งงานก็ได้รับความสำคัญน้อยลง ประกอบกับความเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การสำส่อนทางเพศ การเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น การมีรักร่วมเพศเป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และปัญหาการทำแท้ง

ในที่นี้จะขอหยิบยกปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหรือปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมของวัยรุ่นซึ่งกำลังเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทย 2 เรื่อง ได้แก่

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นในสังคมไทยยุคปัจจุบันกำลังเป็นประเด็นร้อนที่น่าจับตาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวกำลังทวีขึ้นอย่างเด่นชัด จนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่ค่านิยมสมัยใหม่ที่วัยรุ่นไม่คำนึงแล้วว่า เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องที่ไม่สมควรในสังคมไทย หรืออาจพัฒนาไปถึงแนวคิดว่า วัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายมีความทัดเทียมกันที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, 2546) จะได้กล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 เหตุปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มักเกิดจากอิทธิพลของเหตุปัจจัย 3 ประการ ดังต่อไปนี้ (จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์, 2543)

1.1.1 ปัจจัยด้านชีววิทยา (biology) อิทธิพลของฮอร์โมนเพศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นหนุ่มสาว ทำให้เกิดแรงขับทางเพศโดยธรรมชาติ ทำให้สนใจอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศมากขึ้น จนถึงขั้นอยากทดลองมีเพศสัมพันธ์และมีเพศสัมพันธ์ในที่สุด

1.1.2 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (psychology) โดยธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการความรัก ทั้งต้องการที่จะรักและเป็นผู้ถูกรัก ต้องการเป็นเจ้าของ และต้องการความอบอุ่นทางใจ ดังนั้น เด็กวัยรุ่นที่ประสบปัญหาขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดความเข้าใจ หรือมีปัญหากระทบกระเทือนจิตใจไม่ว่าในทางใด ๆ ก็ตาม ก็อาจเป็นสาเหตุให้ต้องแสวงหาความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม เพื่อมาชดเชยหรือสร้างความพึงพอใจให้แก่ตนเอง แล้วมีเพศสัมพันธ์ตามมาได้

1.1.3 ปัจจัยด้านสังคมวิทยา (sociology) สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทและการแสดงออกทางเพศ ซึ่งปัจจุบันอารยธรรมตะวันตกได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในสังคมไทย ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ชายและหญิงมีอิสระในการติดต่อคบหากันมากขึ้น เกิดมีสถานบริการและสถานเริงรมย์ในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์

ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องความรัก ความใคร่ การมีคู่รัก ความสุขสนุกสนานในการมีคู่รัก คู่ควง มีการแสดงออกถึงความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างชายหญิงกันมากขึ้น การแสดงออกทางเพศที่เป็นการรักนวลสงวนตัวน้อยลง การได้เห็นแบบอย่างตามกระแสอารมณ์และสังคมเหล่านั้น ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น และผลักดันให้มีเพศสัมพันธ์กันได้

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นจะก่อให้เกิดปัญหาอีกหลากหลายตามมา ถ้าทั้งสองฝ่ายต่างมีวุฒิภาวะไม่พร้อมในการรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพจิต โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ อันนำไปสู่การทำแท้งของฝ่ายหญิง ซึ่งหมายถึง การสูญเสียโอกาสทางการศึกษา เสียอนาคต และในบางรายอาจถึงขั้นเสียชีวิต จริงอยู่ที่วัยรุ่นไทยสมัยนี้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการตั้งครรภ์ การติดเชื้อมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ แต่วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะไม่เอาจริงเอาจังกับการคุมกำเนิด หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เพราะไม่คิดว่าจะตั้งครรภ์เนื่องจากขาดความรู้เรื่องการปฏิสนธิ และไม่คิดว่าจะติดโรค นอกจากนี้ยังรู้สึกว่าเป็นธรรมชาติ ทำให้ความสุขในการร่วมเพศลดลง

1.2 ความไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น จะเห็นได้จากข้อมูลการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขที่รายงานในปี พ.ศ. 2544 ว่า วัยรุ่นชายมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงบริการมากกว่าใช้กับคู่รักหรือเพื่อน และคู่รักของวัยรุ่นหญิง 6 ใน 10 คน ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กัน ส่วนในกลุ่มนักศึกษาในระดับอาชีวและอุดมศึกษานั้น ร้อยละ 40 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย ไม่ว่าจะเป็นคู่เพศสัมพันธ์เป็นคู่รัก คู่นอนหรือหญิงบริการ ดังนั้นเกือบครึ่งหนึ่งจึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสหรือเชื้อเอดส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นหญิงมีโอกาสตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ นอกเหนือจากความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ด้วย (อ้างถึงในศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต, 2546)

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการทำแท้งที่ตามมาหลังการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นนั้น กองอนามัยเจริญพันธุ์ได้รายงานในปี พ.ศ. 2543 ว่า ประมาณร้อยละ 46 ของการทำแท้งทั้งหมดเป็นสตรีอายุต่ำกว่า 25 ปี และร้อยละ 30 เป็นสตรีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการติดเชื้อเอดส์ของวัยรุ่น กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานไว้ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2545 มีเด็กและวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการ จำนวน 23,521 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการทั้งหมด จำนวน 187,937 คน ซึ่งสาเหตุหลักของการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่น ก็คือ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่

ปลอดภัย (อ้างถึงในสิรินันท์ กิตติสุขสถิต, 2546)

2. การขายบริการทางเพศ

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขายบริการทางเพศ ซึ่งอาจเป็นการกระทำโดยสมัครใจหรือถูกบังคับก็ได้ จากการศึกษาของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเกี่ยวกับเด็กที่ขายบริการทางเพศพบว่า โสเภณีเด็กหญิงมีอายุเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ 14 – 15 ปี และคาดว่ามีโสเภณีที่อายุต่ำกว่า 17 ปี กระจายอยู่ทั่วประเทศประมาณร้อยละ 40 ของโสเภณีทั้งหมด (อ้างถึงในคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา อบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น, 2535) ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศของวัยรุ่น มีดังนี้

2.1 มีการเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของโสเภณีวัยรุ่นหญิงและโสเภณีวัยรุ่นชาย โดยมีสาเหตุมาจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ยากจน การมีเจตคติมองผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ เป็นที่ระบายอารมณ์ทางเพศ การที่ผู้ชายบางคนมีจิตใจไม่ปกติ กลับมาชื่นชมคนเพศเดียวกัน และการที่สังคมบางส่วนยังคงยอมรับให้มีการซื้อขายบริการทางเพศอีกด้วย นอกจากนี้ค่านิยมด้านวัตถุก็มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เด็กวัยรุ่นดิ้นรนแสวงหาความสุขสบายทางด้านเงินทองและวัตถุ หลงระเหิงอยู่กับความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ความสนุกสนาน เมื่อเกิดภาวะขาดแคลน ก็ยินยอมสมัครใจที่จะขายบริการทางเพศ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุต่าง ๆ ตามต้องการ จากปัญหาการขายบริการทางเพศของวัยรุ่น ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ต่อเนื่องตามมา ได้แก่ เด็กวัยรุ่นถูกทารุณกรรมทางเพศทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้รับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และขาดโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น (นิตยา เรืองแป้น, 2545)

2.2 มีการขยายตัวเพิ่มมากของการขายบริการทางเพศแบบยัดเป็นอาชีพและแอบแฝงของวัยรุ่น ซึ่งปัญหานี้กำลังเป็นปัญหาสังคมที่ขยายวงกว้างขึ้นทุกขณะ และถูกเปิดเผยตีแผ่เป็นข่าวครึกโครมทางสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ ดังจะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ข้อมูลและภาพสะท้อนจากมุมมองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาหญิงในด้านซึ่งคนทั่วไปไม่เคยได้รับรู้มาก่อน ได้ถูกนำออกมาตีแผ่อย่างต่อเนื่อง เรื่องราวที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษก็คือ ปัญหาของนักเรียน นักศึกษาหญิงจำนวนมากที่อาศัยสถานภาพชื่อเสียงของสถาบัน สร้างเครดิตรายได้ด้วยการก้าวเข้าสู่ระบบตลาดการสร้างมูลค่าจากเรือนร่าง ไม่ว่าจะเป็นการยอมเปลื้องผ้าเพื่อถ่ายภาพนู้ด ภาพเปลือยหรือแฟชันเช็กชี และอีกหลายคนได้ก้าวเข้าสู่ระบบการซื้อขายบริการทางเพศโดยตรง ซึ่ง

ประเภทหลังนี้กำลังเพิ่มจำนวนพร้อมกับขยายกลุ่มขึ้นอย่างทวีคูณ (ข้อมูลออนไลน์เข้าถึงได้จาก <http://www.thaixfiles/sexpart1.html> วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545)

สื่อหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเรื่องราวการขายตัวของนักศึกษาหญิงได้อย่างน่าสนใจยิ่ง คือ หนังสือพิมพ์ “มหาวิทยาลัย” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาปีที่ 4 เอกหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับประจำวันที 30 ก.ค. – 5 ส.ค. 2542 โดยนำเสนอว่าปัจจุบันมีนักศึกษาหารายได้จากการขายบริการทางเพศสูงขึ้น เป็นกลุ่มที่มีฐานะปานกลาง มีปัญหาทางการเงินจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งทำเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และเป็นประจำ โดยเฉพาะช่วงเปิดเทอมซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง นักศึกษาก็จะทำงานนี้เพิ่มขึ้น มีนักศึกษาที่ทำเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน ทั้ง ๆ ที่ไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน แต่ระยะหลังนักศึกษาที่ทำเพราะความสนุกลดลง ส่วนใหญ่ทำเพื่อเงินมากกว่า นอกจากนี้ยังมีหนังสือพิมพ์อังก่อ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับวันที่ 16 – 31 สิงหาคม 2542 ที่นำเสนอว่า ปัจจุบันมีนักศึกษาหญิงของสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ขายบริการทางเพศ ซึ่งมักจะเป็นพวกที่ฟุ้งเฟ้อ ต้องการความสะดวกสบาย มีเงินทองใช้จ่าย และอ้างถึงคำสัมภาษณ์ของหญิงขายบริการคนหนึ่ง ซึ่งอ้างตัวว่าเป็นนักศึกษาของสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งว่า เริ่มขายบริการตั้งแต่เรียนอยู่ปี 2 เนื่องจากเดือดร้อนเงินมาก เพราะชอบเที่ยวกลางคืน ทำให้ใช้เงินฟุ่มเฟือย ทั้งนี้ผู้ขายบริการจะปกปิดไม่ให้ทางบ้านทราบเรื่อง จะทราบเฉพาะเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมห้องพักเท่านั้น ซึ่งเพื่อนก็ทำแบบเดียวกัน

2.3 มีการนำเสนอสาเหตุการขายตัวหรือขายบริการทางเพศของนักเรียนนักศึกษาหญิง ไว้หลายประการ พอจำแนกได้ดังนี้ (ข้อมูลออนไลน์เข้าถึงได้จาก <http://www.thaixfiles/sexpart1.html> วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545)

2.3.1 ความจำเป็นด้านฐานะ เป็นสาเหตุที่พบมากในกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งมักประสบปัญหาเรื่องเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เริ่มแรกจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แล้วขยายเป็นกลุ่มใหญ่เมื่อเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่ในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

2.3.2 ความหลงใหลในวัตถุนิยม เป็นสาเหตุของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มีรสนิยมสูง ต้องการมีข้าวของเครื่องใช้ทันสมัย ราคาแพง แต่ฐานะการเงินของครอบครัวไม่อำนวย ทั้งนี้ยังพบว่า เพื่อนและสภาพแวดล้อมทางสังคมมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดความพยายามที่จะซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ให้ทัดเทียมเพื่อน ๆ และให้ได้ตามความนิยมของ

สังคม โดยมักจะเริ่มด้วยการกู้ยืมเงินเพื่อนฝูงคนสนิท เมื่อไม่สามารถใช้ได้หรือเงินขาดมือ ก็จะตัดสินใจขายบริการทางเพศ

2.3.3 ความรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย เป็นสาเหตุของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ขาดการยอมรับจากเพื่อน ๆ และสังคมรอบข้างที่อยู่ในระดับสูงกว่า เนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะและรายได้ ทำให้เด็กกลุ่มนี้มองหางบประมาณประกอบอื่นเข้ามาชดเชย โดยหันไปหาความรักหรือการยอมรับจากเพศตรงข้ามแทน หลายรายได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้ เพราะถูกฝ่ายชายสัลดรัก ผลทิ้งไป แล้วเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไม่ดี ไม่มีค่า จึงประชดชีวิตด้วยการขายตัว เข้าทำนองว่า การขายตัวก็ไม่ได้ทำให้ชีวิตที่แย่อยู่แล้วของคนแย่ลงไปกว่าเดิมอีก

2.3.4 การมีลักษณะต่อต้านกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นสาเหตุของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ครอบครัวมีปัญหาถูกกดดันจากสภาพแวดล้อม จนทำให้ขาดกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตแบบ พ่อ แม่ ลูก โดยทั่วไป เช่น มีพ่อแม่เป็นกลุ่มต่อต้านสังคม เป็นอันธพาล หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนัน ยาเสพติด รวมไปถึงปัญหาพ่อแม่มีภรรยาน้อย แม่คบชู้ สภาพของครอบครัวเช่นนี้เป็นแรงผลักดันให้เด็กกลุ่มนี้เลือกปฏิบัติในทางก่อให้เกิดความสะใจของตัวเองด้วยการเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มสังคมเพศตรงข้าม แล้วขายบริการทางเพศในที่สุด

2.3.5 การสูญเสียความมั่นใจในตัวเอง เป็นสาเหตุของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มีจุดเริ่มต้นด้วยความไม่ตั้งใจทำ แต่มีเหตุการณ์ที่ทำให้สูญเสียความมั่นใจในตัวเองเกิดขึ้น อาจเนื่องจากการรอกหัก ถูกคนรักทอดทิ้ง จึงเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ออกเที่ยวกลางคืนแล้วเสียตัวในกลุ่มวงเหล้าหรือกลุ่มเสพยา หลังจากนั้นก็จะมีการนิยมนำเรื่องสลับคู่ สลับกลุ่มเพื่อแสวงหาความตื่นเต้นในเพศรส ทดแทนอาการบาดเจ็บทางจิตใจ ต่อมาภายหลังได้กำหนดค่าตัวหรือข้อแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ขึ้น เมื่อมีเพศสัมพันธ์ระหว่างการออกเที่ยวเตร่ตอนกลางคืน ทุกครั้ง

2.3.6 การติดยาเสพติด เป็นสาเหตุที่เริ่มต้นจากกลุ่มวัยรุ่นชายหญิงที่ติดยาเสพติดรวมตัวกันเพื่อหารถเถี่ยค่าใช้จ่ายในการซื้อยาเสพติดที่นิยมเสพแต่มีราคาแพงและหายาก กลุ่มประเภทนี้จะพบมากทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลของยาที่เสพทำให้สูญเสียความสามารถในการควบคุมตัวเอง รวมทั้งไปกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศสูงกว่าปกติจนนำไปสู่พฤติกรรมมั่วสุมทางเพศขึ้นภายในกลุ่ม ซึ่งขณะที่มีความสัมพันธ์กันนั้นฝ่ายชายมักจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเรื่องยาเสพติด และสถานที่ เมื่อความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสิ้นสุดลงก็จะหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ สิ่งที่น่าวิตกอย่างยิ่งก็คือ ขณะนี้พบว่านักเรียนนักศึกษาหญิงที่ติดยาเสพติดจำนวนมากยอมรับร่วมหลับนอนกับผู้ชาย เพื่อแลกเปลี่ยนกับ

การได้ยาเสพติดแต่ละครั้ง

2.4 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ขายและผู้ให้บริการทางเพศ สวนดุสิตโพล
ได้นำเสนอข้อมูลบางประการเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศของนักเรียน นักศึกษาหญิง อันเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ขายและผู้ให้บริการทางเพศ ผู้จัดการ (แม่เฒ่า มามาซัง) ผู้บริหารการศึกษาและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ จำนวน 3,197 คน โดยนักศึกษาปริญญาโทสาขาการบริหารศึกษา ทั้งนี้ในประเด็นที่เกี่ยวกับสาเหตุของการขายบริการทางเพศนั้น ร้อยละ 38.83 เห็นว่า เกิดจากความต้องการค่าใช้จ่ายเพื่อครอบครัว และค่าเล่าเรียน รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ร้อยละ 28.55 เห็นว่าเกิดจากปัญหาครอบครัว การขาดความรัก ความอบอุ่น ร้อยละ 9.93 เห็นว่าเกิดจากการทำตามเพื่อน และความอยากทดลองอยากสนุก ร้อยละ 4.43 เห็นว่าเกิดจากการขาดความรู้ มีการศึกษาน้อย และร้อยละ 3.72 เห็นว่าเกิดจากการถูกบังคับ และการติดยาเสพติด

สำหรับในประเด็นที่เกี่ยวกับผลกระทบที่จะตามมานั้น ร้อยละ 48.62 เห็นว่าจะนำไปสู่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการแพร่เชื้อเอชไอวี รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ร้อยละ 16.99 เห็นว่าจะนำไปสู่ความล้มเหลวของชีวิตและอนาคตในการเรียน ร้อยละ 12.26 เห็นว่าจะทำให้สังคมเสื่อมโทรมลง และร้อยละ 11.46 เห็นว่าจะทำให้ภาพพจน์ของสถาบันการศึกษาเสื่อมเสีย (ข้อมูลออนไลน์ เข้าถึงได้จาก www.clinicrak.com วันที่ 11 สิงหาคม 2545)

จากเรื่องปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่กล่าวไปแล้วนั้น สรุปได้ว่า ปัจจุบันวัยรุ่นจำนวนมากกำลังมีพฤติกรรมทางเพศอย่างเสรีโดยปราศจากความยับยั้งชั่งใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์จนสร้างพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมขึ้นมากมาย แต่ที่น่าวิตกห่วงใยอย่างยิ่ง เพราะกำลังขยายตัวอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว ก็คือ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร การสำส่อนทางเพศ และปัญหาการขายบริการทางเพศโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาหญิงของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ซึ่งสาเหตุของการก่อพฤติกรรมที่สร้างปัญหาทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นนั้น เกิดจากแรงกระตุ้นทั้งจากสภาพร่างกายและจิตใจของตัววัยรุ่นเอง รวมถึงจากสภาพแวดล้อมของครอบครัว และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมภายนอก การปล่อยปละละเลย ไม่รีบเร่งแก้ไขปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เกิดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่ไม่เพียงแต่จะทำลายชีวิต อนาคตของวัยรุ่นเท่านั้น แต่จะทำลายอนาคตของสังคมและชาติบ้านเมืองอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศซึ่งมีผลการวิจัยที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิดเห็น ความต้องการ เจตคติ หรือค่านิยมเรื่องเพศของนักเรียน นักศึกษาวัยรุ่นและเยาวชนวัยหนุ่มสาว ดังจะขอนำเสนอผลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแต่ละเรื่องการศึกษา โดยแยกเป็นงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง มีดังต่อไปนี้

1.1 รัชนิกร เศรษฐโร และคนอื่น ๆ (2519) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 521 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากเคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศมาแล้ว การมีนัดครั้งแรกเริ่มเมื่ออายุ 18 ปี ระหว่างการนัดพบไม่เคยมีการกอดจูบกั้น และกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการที่หนุ่มสาวได้มีโอกาสนัดกับเพื่อนต่างเพศ โดยเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่น่าละอายและอาจเป็นประโยชน์ต่อคน เพราะทำให้มีโอกาสศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของเพศตรงข้าม มีโอกาสทดสอบความพึงพอใจของกันและกัน นอกจากนั้นยังเห็นว่าผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรักษาความเป็นสาวพรหมจรรย์จนถึงวันแต่งงาน

1.2 จิรา รัตนรังสี (2521) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง และการคบเพื่อนต่างเพศของนิสิตมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 สถาบัน ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 367 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศต่างกัน โดยเพศชายมีเสรีภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองมีเสรีภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเมือง และผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอนุรักษ์นิยมทางสังคมต่ำมีเสรีภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอนุรักษ์นิยมทางสังคมสูง

1.3 พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า (2528) ได้ศึกษาเรื่องการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 568 คน ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณา รายเพศพบว่า เพศชายส่วนใหญ่ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสในระดับสูง ขณะที่ เพศหญิงส่วนใหญ่ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสในระดับต่ำ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่มี พ่อแม่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 31.6 ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีพ่อแม่ เสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 43.9 ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส

1.4 สุปาจริย์ วิชัยโรจน์ (2529) ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับพฤติกรรมปล่อยตัว ทางเพศของสตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยปี 5 แห่ง ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 540 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับพฤติกรรมปล่อยตัวทางเพศของสตรีในระดับ ปานกลางแต่เมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า เพศหญิงให้การยอมรับพฤติกรรมการปล่อยตัวทาง เพศของสตรีต่ำกว่าเพศชาย

1.5 ขวณชม สกนธวัฒน์, มานพ คณะโต, พิเชษฐ์ เหลืองทองคำ และสุศรี ฤชัยสิทธิ์ (2530) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเจริญพันธุ์และการคุมกำเนิดของนักเรียนอาชีวะในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 502 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.0 มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เป็นนักเรียนชาย ร้อยละ 74.1 และ นักเรียนหญิง ร้อยละ 31.3 โดยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนร้อยละ 53.0 และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5.4 เคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักเรียนหญิง ร้อยละ 50.3 เคยตั้งครรภ์ และ ปรารถนา ทำแท้ง นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่อย่างอิสระ เช่น อยู่หอพักหรือ บ้านเช่าจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งยั่วยทางเพศ ซึ่งประกอบด้วย การดื่มสุรา การเที่ยว กลางคืน การเห็นภาพการมีเพศสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิกิทัศน์ สิ่งพิมพ์ รวมไปถึงการมี เพศสัมพันธ์

สำหรับเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสนั้น กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 82.1 เห็นว่าผู้ที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาแล้วไม่ใช่คนที่น่ารังเกียจ และร้อยละ 45.6 เห็นว่า การที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสไม่ใช่เรื่องแปลกหรือเรื่องน่าเสียหายแต่ประการ ใด ทั้งนี้ นักเรียนชายร้อยละ 48.2 ยอมรับว่าตนไม่รังเกียจหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นมา ก่อน และร้อยละ 40.2 เห็นว่าพรหมจรรย์ของหญิงที่จะมาเป็นคู่ชีวิตไม่ใช่สิ่งสำคัญ

1.6 สุนนา ขมพุกทวีป และคนอื่น ๆ (2530) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะคิด และ ประสบการณ์ทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 4,377 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 13.9 เห็นว่านักเรียน หญิงควรมีประสบการณ์ทางเพศก่อนสมรส ซึ่งนักเรียนชายร้อยละ 39.3 เห็นด้วยกับเรื่องนี้ และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 6.4 เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ เป็นนักเรียน

ชายร้อยละ 12.0 และเป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 1.1 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชายร้อยละ 3.6 มีประสบการณ์ร่วมเพศ ร้อยละ 9.0 มีประสบการณ์เที่ยวโสเภณี และนักเรียนหญิงร้อยละ 1.9 มีการตั้งครกมาแล้ว

1.7 ปราโมทย์ ประสาทกุล และคนอื่น ๆ (2530) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศก่อนแต่งงานของวัยรุ่นในเขตเมืองและเขตชนบท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากวัยรุ่นในเขตเมือง 2 แห่ง คือ อำเภอเมืองขอนแก่นและอำเภอเมืองแพร่ ในเขตชนบท 2 แห่ง คือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 384 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นชายร้อยละ 75 และวัยรุ่นหญิง ร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง และจะเห็นด้วยมากยิ่งขึ้นถ้ามีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่แต่งงานด้วย สำหรับประเด็นคำถามที่ว่าตนเองคิดจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งหรือไม่ วัยรุ่นชายไม่ถึงร้อยละ 40 และวัยรุ่นหญิงไม่ถึงร้อยละ 10 คิดจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นชายอย่างน้อย ร้อยละ 66 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 9 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วโดยที่วัยรุ่นชายหญิงในเขตเมืองจะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่า วัยรุ่นในเขตชนบท

1.8 จุฑามาศ นุชนารถ (2531) ได้ศึกษาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 836 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23.3 มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ โดยร้อยละ 27.5 ของเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี และร้อยละ 5.9 ของเพศหญิงมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 16 ปี เพศชายร้อยละ 38.5 เคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และยังพบว่าค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยยังได้รับค่าใช้จ่ายสูงทำให้มีอัตราการมีเพศสัมพันธ์สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า การอ่านหนังสือหรือดูภาพยนตร์ที่มีภาพการร่วมเพศ ตลอดจนการเที่ยวสถานเรีงรมย์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นกัน

1.9 ศุภจิร วิจิวิวัฒน์ (2533) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ ประสพการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและโรคเอดส์ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 357 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 81.7 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี รองลงมาคือร้อยละ 52.4 มีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปถัมภ์ สำหรับนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์นั้น ร้อยละ 27.7 เคยป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และยังพบว่า เงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับการมีประสบการณ์ทางเพศ โดยนักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากจะมี

ประสบการณ์ทางเพศสูงกว่านักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า การดื่มสุราหรือของมีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และนักเรียนที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาจะมีประสบการณ์ทางเพศสูงกว่านักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

1.10 หุสึพร อินทรไพบูลย์ (2536) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 906 ราย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 69.4 มีค่านิยมในเชิงบวก และร้อยละ 30.6 มีค่านิยมในเชิงลบ โดยที่นักเรียนหญิงมีค่านิยมในเชิงบวกมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่านักเรียนที่เรียนสายวิชาต่างกันจะมีค่านิยมในเรื่องเพศต่างกันคือ สายสามัญจะมีค่านิยมในเรื่องเพศเชิงบวกสูงที่สุด และช่วงอุตสาหกรรมมีค่านิยมในเรื่องเพศเชิงบวกต่ำที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีสภาพเศรษฐกิจ และที่พักอาศัยต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศไม่ต่างกัน

1.11 จรรยา ดวงแก้ว (2538) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในเชิงบวก ร้อยละ 53.5 มีการดื่มสุราและของมีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 37.4 มีการเที่ยวสถานเริงรมย์ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 19 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 16 ปี สำหรับในกลุ่มของผู้เคย มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 53.95 มีคู่เพศสัมพันธ์คนแรกเป็นคู่รักหรือแฟน และร้อยละ 35.53 มีคู่เพศสัมพันธ์คนแรกเป็นเพื่อนหญิง ส่วนสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ร้อยละ 24.88 เกิดจากการอยู่กันตามลำพังสองคน ร้อยละ 15.66 เกิดจากความอยากรทดลอง ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 90.97 มีคู่เพศสัมพันธ์ 1 – 2 คน อีกทั้งยังพบในกลุ่มของผู้เคยมีเพศสัมพันธ์นี้ว่า ร้อยละ 56.58 มีการคุมกำเนิดบางครั้ง ร้อยละ 27.63 มีการคุมกำเนิดทุกครั้ง และร้อยละ 15.79 ไม่มีการคุมกำเนิดเลย ด้านวิธีการคุมกำเนิดที่ใช้ ร้อยละ 43.75 ใช้วิธีการหลั่งภายนอก ร้อยละ 37.5 ใช้ถุงยางอนามัย และร้อยละ 4.69 ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ทั้งนี้มีร้อยละ 5.26 เคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 3.95 มีปัญหาเรื่องการตั้งครรภ์ ซึ่งทั้งหมดได้แก้ปัญหาด้วยการทำแท้ง

1.12 พรเพ็ญ สุวรรณธาดา (2539) ได้ศึกษาเรื่องเจตคติและประสบการณ์เกี่ยวกับการเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 326 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศเชิงบวก และมี

ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศน้อย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.13 ขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2541) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนหญิงโสด ในสังกัดศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงอายุ 15 – 24 ปี จำนวน 433 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25.4 เคยร่วมเพศ อายุเฉลี่ยของการร่วมเพศครั้งแรก คือ 17.27 ปี คู่ร่วมเพศส่วนใหญ่เป็นคนรัก มีจำนวนคู่เพศสัมพันธ์ 1 – 2 คน และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.1 มีการตั้งครรภ์ ซึ่งในกลุ่มที่เคยตั้งครรภ์ ร้อยละ 65.6 มีการทำแท้ง สำหรับการคุมกำเนิด ส่วนใหญ่ใช้เป็นบางครั้ง และวิธีคุมกำเนิดที่ใช้ คือ ถุงยางอนามัย ซึ่งพบว่าร้อยละ 25.5 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยร่วมเพศผ่านการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ที่พักอาศัย การดื่มสุรา และการใช้สื่อกระตุ้นความรู้สึทางเพศ

1.14 ปวีณา สายสูง (2541) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 314 คน ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.4 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เมื่ออายุ 10 – 21 ปี ร้อยละ 72.4 มีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก ร้อยละ 32.6 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.7 มีการดื่มสุราก่อนมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 31.9 ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 61.9 และร้อยละ 12.5 มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อน และหญิงบริการทางเพศตามลำดับ และยังพบว่ามีการใช้วิธีทัศนและสิ่งพิมพ์เป็นสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศด้วย นอกจากนี้รายได้ของครอบครัว รวมถึงอิทธิพลจากการชักจูงของกลุ่มเพื่อนหรือคนรักล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าไปเที่ยวในแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ หรือได้รับการชักจูงให้มีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นในกลุ่มตัวอย่าง

1.15 ศรันย์ เพียรวิชา (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมตอนปลาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 994 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศหลายคน แล้วถือว่าเป็นคนเก่ง หรือการมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสดงออกถึงความรัก และร้อยละ 75.9 ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อน โดยไม่มีโอกาสติดเอดส์

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.0 เคยมีเพศสัมพันธ์ โดยร้อยละ 64.9 มีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกหรือเพื่อนสนิท และร้อยละ 61.4 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพราะความอยากรู้ อยากทดลอง และยังพบว่าร้อยละ 59.4 และร้อยละ 40.1 มีการใช้สื่อและมีการค้นหาเพื่อกระตุ้นความรู้สึกลทางเพศตามลำดับ

1.16 ประพิมพ์พร อันพาพรหม (2543) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 62.3 มีค่านิยมทางเพศเชิงลบ และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนี้ ร้อยละ 79.5 เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 78.8 เคยใช้สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ร้อยละ 66.8 เคยจับมือถือแขนกับคู่อีกหรือเพศตรงข้าม ร้อยละ 52.7 เคยเที่ยวสถานเริงรมย์ ร้อยละ 40.8 เคยกอดจูบกับคู่อีกหรือเพศตรงข้าม และร้อยละ 8.2 เคยใช้สารเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่าค่านิยมทางเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทุกพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.17 สร้อยวลัย สุขดา (2544) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 478 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 90.8 มีค่านิยมทางเพศในเชิงบวก และมีค่านิยมทางเพศในเชิงลบ ร้อยละ 9.2 ค่านิยมทางเพศที่นักศึกษามีความเห็นเชิงบวก ได้แก่ ผู้ชายต้องการคู่สมรสเป็นสาวพรหมจรรย์ การเสียตัวของหญิงถือเป็นเรื่องเสียหาย การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศหลายคนแสดงความสามารถด้านเพศ หญิงหรือชายที่มีคู่อีกหลายคนในเวลาเดียวกันเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจ และหญิงหรือชายที่เปลี่ยนคู่ออนหลายคนถือว่าเป็นคนที่เก่งและมีความสามารถ ส่วนค่านิยมทางเพศที่นักศึกษามีความเห็นเชิงลบ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานแสดงออกถึงความรักที่มีต่อกัน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ซึ่งยอมรับได้ การถูกเนื้อต้องตัวกับคู่อีกเป็นสิ่งที่ทำได้ และการมีคู่อีกหลายคนในเวลาเดียวกันทำให้มีโอกาเลือกคู่ครองได้ดี นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาหญิงมีค่านิยมทางเพศแตกต่างจากนักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาหญิงมีค่านิยมเชิงบวกกว่านักศึกษาชาย

1.18 เพ็ญศรี เปลี่ยนจำ (2544) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมทางเพศของนักศึกษาภาค ปกติ ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 366 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 80 มีค่านิยมทางเพศระดับปานกลาง รองลงไปคือค่านิยมทางเพศในระดับต่ำ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาเอก เพศ สถานภาพของครอบครัว ที่พักอาศัยของ

นักศึกษา สภาพของหอพักหรือบ้านเช่าของเอกชน สื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวทางเพศ และ ความรู้เรื่องเพศ นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีค่านิยมทางเพศระดับปานกลาง นอกจากนักศึกษาที่บิดา มารดาเสียชีวิตทั้งคู่ จะมีค่านิยมทางเพศระดับต่ำ

1.19 ดวงหทัย นุ่มนวน (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นในเรื่องเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางเพศ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติใน ระดับสูงเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวสามารถนำมาซึ่งปัญหาได้ เช่น การตั้งครรภ์ โรคริดื้อต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีทัศนคติในระดับต่ำเกี่ยวกับเรื่องการเที่ยวโสเภณีหรือการมี ประสพการณ์ทางเพศของชาย แสดงถึงความเป็นชายชาตรี นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีเพื่อนต่างเพศ และมีพฤติกรรมจับมือถือแขนมากที่สุด รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ อีก ทั้งยังพบว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การให้ความรู้เรื่อง เพศศึกษา การเปิดรับสื่อ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

จากผลงานการวิจัยในประเทศพอสรูปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมี ความรู้เรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง และจะมีเจตคติในระดับปานกลาง มีค่านิยมเรื่อง เพศอยู่ในเชิงบวก แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่ออกมาได้พบว่า วัยรุ่นที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ก่อนสมรสมีเปอร์เซ็นต์เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมทางเพศที่ผลการวิจัย พบด้วยเช่นกันว่า วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้นทั้งชายและหญิง ค่าเฉลี่ยของอายุที่มี เพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดน้อยลง จำนวนคู่นอนมีมากกว่า 1 คน มีการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เพิ่มขึ้น และที่สำคัญคือพบว่ามีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ต่ำ อีกทั้งยังมี เพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศในอัตราที่สูงขึ้น เมื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคมต่อพฤติกรรมทางเพศ พบว่าตัวแปรด้านเพศ อายุ รายได้ที่ได้รับ สถานะ ที่ อาศัย การดื่มสุราหรือของมีนเมา การเที่ยวสถานเริงรมย์ และการอ่านหนังสือ คู่มือทัศน ทัศน ภาพยนตร์หรือสื่อประเภทปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ ไม่ว่าตัวแปรใดก็ตาม ล้วนมีความสัมพันธ์ กับการมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงของวัยรุ่นทั้งสิ้น

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มีดังต่อไปนี้

2.1 ออฟเฟอร์ (Offer, 1971) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่น โดยติดตามศึกษาเป็นระยะยาวกับนักเรียนมัธยมศึกษาอายุ 14 – 21 ปี จำนวน 83 คน เป็นชาย 73 คน หญิง 10 คน เริ่มศึกษาตั้งแต่ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเริ่มเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (high school) จนถึงมหาวิทยาลัยปีที่สาม ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ (dating) นั้น เมื่อเริ่มเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้หนึ่งปี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45 ไม่เคยมีนัด แต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77 เมื่ออยู่มหาวิทยาลัยปีที่ 3 สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 เห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำได้แต่ควรเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 เคยร่วมประเวณี และเพิ่มเป็นร้อยละ 30 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่ 3

2.2 ฮิงสัน และคนอื่น ๆ (Hingson et al., 1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องโรคเอดส์ การใช้แอลกอฮอล์และยา และพฤติกรรมการป้องกันตนเองของวัยรุ่นในรัฐแมสซาชูเซต โดยศึกษาในวัยรุ่นที่อายุ 16 – 19 ปี ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 31 มีการใช้ถุงยางอนามัยประจำ และร้อยละ 37 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 16 มีเพศสัมพันธ์และใช้ถุงยางอนามัยน้อยหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 25 มีเพศสัมพันธ์และใช้ถุงยางอนามัยน้อยหลังจากการใช้ยา

2.3 สเนดดอน และเครเมอร์ (Sneddon and Kremer, 1992) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไอร์แลนด์เหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2531 จำนวนรวม 720 คน จำแนกเป็นชาย 201 คน และเป็นหญิง 419 คน ผลการวิจัยพบว่า เพศชายร้อยละ 50 และเพศหญิง ร้อยละ 44 เคยมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเพศชายร้อยละ 35 มีคู่เพศสัมพันธ์ 1 คน และ เพศหญิงร้อยละ 49 มีคู่เพศสัมพันธ์ 1 คน มีเพียง 1 ใน 3 ที่มีความตั้งใจจะใช้ถุงยางอนามัย ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อ ๆ ไป และมากกว่าร้อยละ 53 ระบุว่า การดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อการตัดสินใจในการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์

2.4 แคลงเกอร์, ไทเดน และรูซุวารา (Klanger, Tyden and Ruusuvaara, 1993) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นในเมืองฮัมบารา ประเทศสวีเดน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 383 คน ผลการวิจัยพบว่า เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมดเคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว และส่วนใหญ่เห็นว่าโรคเอดส์มีผลกระทบต่อการมีเพศสัมพันธ์ของตน ร้อยละ 2 คิดว่าพวกตนได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษามาเพียงพอแล้วจากโรงเรียน และร้อยละ 41 คิดว่าพวกตนไม่ควรพูดคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่ การวิจัยยังได้เสนอแนะ

1. ในด้านพฤติกรรมการณ์เพศสัมพันธ์พบว่า การคุมสราและการใช้ยามีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัย
2. ในกลุ่มตัวอย่างพบว่ามิผู้เคยตั้งครรภ์และผ่านการทำแท้ง อีกทั้งยังมีผู้เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วย

